СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 95. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 26-го квітня 1939. No. 95. Jersey City, N. J., Wednesday, April 26, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ПЕРЕОРГАНІЗОВУЄ АДМІНІСТРАТИВНІ ДЕПАРТАМЕНТИ

ВАШИНҐТОН. — На основі новоухваленого реорганізаційного закону президент Рузвелт взявся до злиття й пересунення адміністраційних галузей з ділянки суспільної опіки й помочі безробітним. З 12 поодиноких галузей президент задумує зробити тільки три. „Доблю Пі Ей", „Пі Доблю Ей", адміністрація мешкальних домів, та будови нових публичних шляхів, знайдуться під одним зарядом. Правдоподібно, що „Доблю Пі Ей" дістане нову назву. Всі позичкові галузи будуть зляті в один департамент, а всі асекураційні, пенсійні, публичного здоровля і публичного виховання галузи, будуть теж зляті в один департамент.

АМЕРИКА ДОБИВАЄТЬСЯ ВИМІНИ ВОЄННИХ ПРОДУКТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар Кордел Ґол заявив, що американський амбасадор у Лондоні, Кенеді, переговорює вже з анґлійським урядом, щоб негайно дійти до порозуміння в цили виміни американської бавовни і пшениці за такі продукти, яких потрібно Америці на випадок війни. Такими продуктами є ґума, цина й інші. Подібні виміни Америка хоче довершити й з Бельґією та Голяндією. Вона має у себе надвишку 11 міліонів балів бавовни, а також величезну скількість пшениці. Виміняні продукти, так по стороні Америки, як по стороні Анґлії, Голяндії та Бельґії, не смілиб бути ужиті в торговлі, лише малиб бути зложені в маґазинах на випадок военного конфлікту. Заява Ґола, що уряд взявся за те діло безпроволочно, викликала серед політичних кругів глибоке враження.

ТОТАЛІТАРНИЙ РЕЖІМ У ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ.

ЛЯ ПАЗ (Болівія). — Президент Болівії полк. Буш, проголосив Болівію фашистівсько-тоталітарною державою. Він розвязав парлямент й порішив, що відтепер уряд обхопить всі ділянки суспільного життя й правитиме при помочи диктатури. Заразом він говорив, що тоталітарний болівійський режім не взорується на нічиїм европейськім, а є суто місцевим, випливаючим з краєвих конечностей. Край зареаґував на це зовсім спокійно. Проголошення тоталітаризму в Болівії ускладнює положення Злучених Держав Америки, які від тепер матимуть у своїм гурті тоталітарну державу, проти якої не лиш, що не будуть могти виступати, але на основі доктрини Монро мусітимуть її обороняти.

ПОСПІШНИЙ ПОЇЗД З НЮЙОРКУ ДО ФЛОШІНҐ.

НЮ ЙОРК. — Заряд підмезних і надземних залізниць „Ай Ар Ті" впровадив поспішні поїзди з Таймс Скверу до Флошінґ, без потреби пересідання. Це впровадження стоїть у звязку з відкриттям Світової Вистави, але воно залишиться вже настало.

ГОРЯЧКОВА ПРАЦЯ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

НЮ ЙОРК. — На передодні відкриття Світової Вистави тисячі робітників працюють кількома шихтами, щоб викінчити роботу. Найбільше заняті під сю пору малярі, електротехніки, а понадусе городники, які покривають все травою, та засаджують дерева і цвіти.

„ВАШИНҐТОН" ПРИЇХАВ ДО НЮ ЙОРКУ.

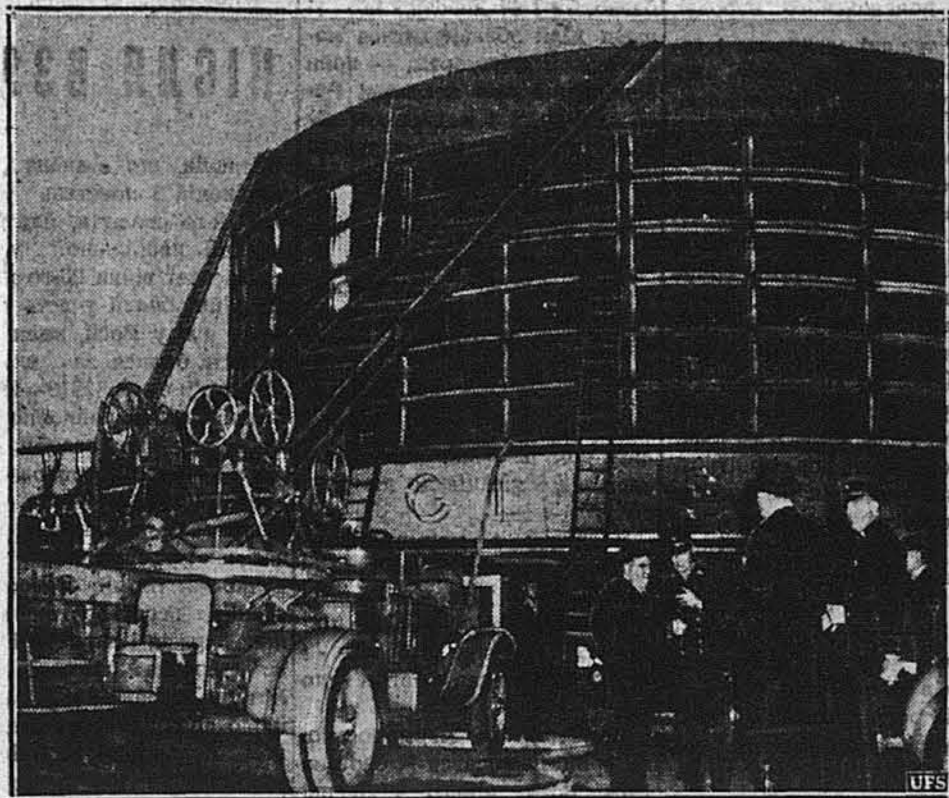
НЮ ЙОРК. — Деніс Вортман, який персоніфікував Джорджа Вашинґтона, разом зі своєю валкою переїхав чвіркою коней з Мавнт Вернон до Ню Йорку, перебувши той сам шлях, який перебув Джордж Вашинґтон 150 літ тому, коли приїхав до Ню Йорку на першу інавґурацію президента Злучених Держав. Нового „Вашинґтона" привітав тепер в Ню Йорку посадник Ля Ґвардія зо всіми почестями. Новий „Вашинґтон" заявив, що дорога була досить утяжлива і то не звертаючи уваги, що нинішні дороги в порівнанні до тодішних є оціле небо кращі.

ЗАКОН, ЩО ДОТИЧИТЬ СПАДЩИНИ.

ОЛБАНІ. — Ґубернатор підписав і затвердив закон, на основі якого американський суд матиме право здержати виплату спадків тим спадкоємцям, які є у чужім краю, а яким загрожує це, що їх уряд може їм ті гроші сконфіскувати. Ті ґроші, колиб їм загрожувала конфіската даним урядом, лежалиб в Америці так довго, доки спадкоємці не моглиб із них особисто скористати.

ХОЧУТЬ КОЛЬОНІЗАЦІЇ ДЛЯ НЕҐРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Більбо в сенаті накликав уряд, щоб той закупив в Африці, недалеко старої ніґерської держави Ліберії пів міліона квадратових миль землі для кольонізації американських неґрів. Більбо заявив, що на те питання треба дивитись мужно і треба собі сказати, що його можна розвязати, або кольонізацією, або змішанням чорної раси з білою.

ВИСТАВА ВЖЕ МАЛА СВІЙ ПОЖАР

У так званому скляному центрі на світовій виставі в Ню Йорку повстав пожар, що наробив багато шкоди. Через гаряч потріскали дорогі зеркала й інші скляні вироби. Гашенні огню приглядалися посадник міста Ля Ґвардія й Бернард Барух, відомий банкир.

ПРИСУД У ВЕЛИКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ У ЗОЛОЧЕВІ.

Перед окр. судом у Золочеві покінчився процес проти молодих українців з Яблонівки Руської, повіт Камінка Струмилова за події з 30-го жовтня м. р. Обвинувачених засудили: Олексу Семенюка на 3 роки; Дмитра Купяка на 3 роки; Олексу Вовка на 2 і пів року; Михайла Купяка на 2 роки; Василя Бербека на 2 роки; Евгена Парубочого на 2 роки; Миколу Романюка на 2 роки; Василя Вовка на 2 роки; Ольгу Купяк на 2 роки. Звільнили від вини й кари: Андрія Семенюка, Тараса Вовка, Теодора Вовка, Михайла Ковалика. Усі підсудні перебувають у Золочеві.

„АБО КОЛЬОНІЇ, АБО УКРАЇНА".

„Дзєннік Познаньскі" містить статтю про господарський бік захвату Чехії й Моравії Німечиною. Автор є думки, що внаслідок прилучення до Німеччини величезного промислового апарату Чехії — голод на сирівці в Німеччині ще скріпився.

„Боротьба за ринки збуту стоїть отже перед Німеччиною далі в цілій своїй гостроті. Хліборобська й неупромисловлена Словаччина як майбутній, підданий уже Німеччині консумційний ринок — рішучо не вистарчить. Проковтнення Чехії й Моравії ту гостроту може тільки збільшити. А які політичні наслідки? Шукання нових ринків експанзії, так не здорово розбудованої, станеться ще більш нервове, ще більш безоглядне".

Забирає в цій справі голос також „Курієр Віленьскі", який додає від себе таку примітку:

„Одним словом, або кольонії, або Україна через Румунію. Найближчі дні вияснять напрямок німецької експанзії".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НАЙДОРОЖЧИЙ СЛІВНИК НА СВІТІ.

Незабаром появиться на книгарських полицях найдорожчий слівник на світі, а це французько-анґлійський і анґлійсько - французький Арраппа.

20 літ тому Е. Манзіон у Парижі зачав підготовляти цей слівник. Кошти видання слівника й авторські гонорарі сягають понад 60,000 фунтів стерлінґів. Спеціяльні кореспонденти з цілої Франції та з держав, де населення говорить по французьки, присилалали всякого роду технічні вислови, що їх там уживають, дальше — журналістичні й льокальні вислови, відміни говорів і т. п. Усе це впорядкували на 200,000-чах карток, що дало 88,000 термінів (висловів) на 1,528 сторінках французької частини й 58,000 термінів (висловів) на 928 сторінках — анґлійської.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ КАНАДИ.

Саскатун. — Валтер Б. Кесвел, в своїй промові до военних ветеранів в річницю битви Вімі Ридж, говорив, що населення Саскачевану німецького походження може створити проблему меншости, коли не поробиться кроків, щоб цьому запобігти.

„Вже час, щоби люди в Саскачевані зрозуміли цю ситуацію", говорив п. Кесвел, котрий є алдерманом Саскатуну. Притім він заявив, що говорить як военний ветеран, а не як представник міста.

„Якщо ці люди не хотять бути добрими канадійцями і пристосуватися до канадійського способу життя, то ми не хочемо їх тут".

ЖИДІВ ВИКЛЮЧИЛИ З ЧЕСКОГО СОЮЗУ ПЕРЕКЛАДЧИКІВ.

Ческий Союз присяглих перекладчиків ухвалив виключити всіх жидів, видаючи рівночасно заклик, щоб усі перекладчики чехи, які до тої пори до союзу не належали, вступили в його ряди.

„СМІЙСЯ, БЛАЗНЕ!"

„Дзєннік Бидгоцкі" з 23-го березня під повищим нагоЛовком пише про безславний кінець чеської державности:

„Обговорюючи безприкладний брак спротиву в часі розбору ЧСР, виленське „Слово" завважує, що „навіть баран, що йде під ніж спротивляється". Певно, що навіть баран спротивлявся би, а й осел фиркав би, або копняками маніфестував би, що не бажає собі бути трактований як предмет, але як підмет".

Але аґенти чужої держави (підчеркн. „Дзєн. Бидґ.") на відповідальних д е р ж а в н и х становищах, що рішають у ріжних справах, „в імені народу" — не є барани, ані осли. У власному інтересі мусіли спішитися й то блискавично з виконанням приказів т. зв. диспозиційного осередка за границею. Хто платить — той вимагає. Робота мусить бути докладна, швидко й зручно виконана. Тепер, коли мурин зробив своє — може відійти.

Цілий державний апарат ЧСР був обставлений, — як тепер виявляється — послушними маріонетками. Одно потягнення за шнурок з Берліна, а блазни танцювали так, як їм веліли. Нарід не мав тут що говорити, ніхто його не питався про думку".

Вкінці автор статті каже, що чехи щойно тепер затужать за свободою і під німецькою, кормигою стануть приятелями поляків.

КІСТЯК МАМУТА В ЗАЛІЩИЧЧИНІ.

У Сьміґлові (нова польська кольонія), заліщицького повіту, натрапили підчас копання криниці на кістяк мамута.

МІЛІОН ОСІБ НА „РЕЛІФІ".

Міністер праці, Роджерс, подав у своєму урядовому звіті, що в цю пору начисляється в Канаді 1,012,000 осіб на суспільній допомозі — у містах і на фармах.

ВАРШАВА ХВАЛИТЬ "ЛЬОЯЛЬНІСТЬ" І ДОНОСИТЬ ПРО АРЕШТИ

ВАРШАВА. — Польська Аґенція Телеґрафічна розсилає по світі відомости про те, що цілий польський нарід заявляє готовість віддати своє життя і майно на оборону Польщі. Подає, що всі складають ревно пожертви на оборону Польщі. Складають не тільки ґроші, але й ріжні дорогі памятки старини, дорогоцінні образи, а також і подружні золоті перстені. Зокрема Аґенція підкреслює, що й українська людність помагає Польщі. Подає, що українські посли і сенатори зложили 7,600 злотих на державну позичку і тим дали „гарний приклад". З того польська преса витягає такі консеквенції, що причиною незадоволення українського населення в Польщі був — Ґітлер. Це німецька пропаґанда не давала українцям змоги жити в згоді з поляками. Але, пишуть польські ґазети, українці тепер розчарувались щодо Ґітлера, тому тепер готово вже не бути „польсько-українського непорозуміння".

Та замітне те, що попри ці відомости, поширювані польською пресою і пропаґандою, появляються у тих самих ґазетах постійно новинки про нові засуди українців за нельояльне відношення до Польщі. Раз-у-раз оголошують імена українських священиків, яких суд засудив на арешт за метрики чи щось подібного. Найновіша телеґрама подає, що в Самборі польський суд засудив українського священика Адріяновича на два роки тюрми за „протипольську діяльність", та за те, що виключив зі своєї парохії тих, що були за „польсько-українську угоду". Певно і тут іде про „метрики"!

ПРОТИ ЗМІН У ДАНЦІҐУ.

ЛОНДОН. — „Дейлі Телеґраф" подає, що польський уряд повідомив Німеччину, що намагання змінити характер міста Данціґу спричинить війну. Це ніби сказано на те, щоб упередити Ґітлера, якщо він захоче говорити про Данціґ у тій своїй промові, що її має виголосити на 28. квітня.

МОЖЕ НЕ ЗГАДАЄ.

БЕРЛІН. — Рахуються з тим, що можливо Ґітлер не згадає ні словом Польщі у своїй промові. Ота мовчанка буде евентуально означати ніби це, що Польща пізніше заплатить далеко „дорожче" за згоду з Німеччиною!

БУДЕ ПРИ ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Французький міністер публичних робіт Де Монці, що прибув на посвячення залізничої маґістралі Шлезьк-Балтик, заявив, що Франція стоїть сьогодні при Польщі й буде з нею і завтра.

ДО ЕСТОНІЇ И ЛИТВИ.

ВАРШАВА. — Польська преса пише багато про поширення польських впливів на Естонію і Литву. Пише, що в Литві вже прийшли до переконання, що треба жити з Польщею в тіснім контакті — політичнім і культурнім. Знову Естонії Польща обіцяла дати зброю, якщоб її хтось загрожував.

ЩЕ ПРО ВІЙНУ.

БЕРЛІН. — Небезпека війни не минула. Навпаки, війна може вибухнути навіть на протязі найближчих 6 тижнів. І то через Данціґ. Таке тут заповідають.

ЗБРОЇТЬСЯ І МИРИТЬСЯ.

ЛОНДОН. — Анґлійські політичні круги тої думки, що небезпека війни наразі минула. Тому уряд вислав назад до Берліна свого посла Гендерсона. Він має також переконати Ґітлера, що не треба гостро відповідати на мирове предложення президента Рузвелта. Та у тому самому часі уряд приготовив проект закону про примусову військову службу. Це має переконати Німеччину, що Анґлія готова і до военної розправи.

ЩОБ ЗАТІСНИКИ ЗВЯЗКИ.

ЛОНДОН. — До Вашинґтону прибуде новий британійський посол, що добре знає Злучені Держави є за тісну кооперацію між Анґлією і Америкою, а також добре визнається на европейських справах. Це є бувший секретар Ллойда Джорджа, що був причасним при версайськім договорі й знає політику Аліянтів. Є ним лорд Лотієн.

МАЙБУТНІЙ КАРДИНАЛ.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа назначив нюйорським архієпископом бостонського єпископа-помічника Френсиса Спелмена. Він займе місце помершого кардинала Гейза і стане незабаром цілком певно кардиналом. Був довгі літа в Римі й там зістав висвячений на єпископа. Це був перший випадок, що американського єпископа висвячено в Римі. Архієпископ Спелмен знає дуже добре теперішнього Папу, з яким обіздив Злучені Держави.

SVOBODA ("LIBERTY"),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади нале ть посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ШКОЛИ НА ЧЕРЗІ

Останніми часами вже писалося багато про протичужинецьку кампанію, що розпалюється по всіх закутинах Злучених Держав. Дійшла вона останніми часами до того, що викидається з допомогових робіт іміґрантів, що ще не стали американськими громадянами, та пропонується закони, які забороняють підприємцям давати роботи людям, що не можуть доказати законного приїзду до Америки.

Розважні люди вже вказували на поважні небезпеки, що можуть вийти для суспільности з гарячкового ставлення відношення до чужинця. Та голоси спротиву видимо не багато помагають, бо цих заходів не здержується. Що більше, ці заходи починають навіть поширяти на зовсім нові ділянки життя.

Минулого тижня виринула на зборах римо-католицьких учителів у Ню Йорку думка поширити проти-чужинецьку кампанію й на школи. Монсініор Шін, загально звісний професор Католицького Університету в Вашинґтоні, виступив уперше з цею думкою. Радив він оснувати (покищо в Ню Йорку) центральне бюро для поборювання неамериканських акцій у публичних школах. Це бюро повинно би слідкувати за тим, чи вчителі публичних шкіл не займаються неамериканською, себто комуністичною, фашистівською або націстичною пропаґандою. Представники цеї орґанізації мали би слідкувати наприклад за усякими парадами, комуністичними й фашистівськими, та розпитувати беручих у них участь дітей, хто їх там післав, а коли розслід показав би, що це якийсь учитель, то йому мали би відобрати право вчителювати.

Звісно, Америка, як кожна держава, має право боронити своєї суспільної й політичної системи. І не можна цьому дивуватися, що вона хоче це робити. Дивно було би, якби вона цього не робила. Цим вона показала би, що вона своєю державністю не дорожить.

Одначе, при всякій проектованій зміні розумна людина питається: чи проектована зарада є справді добра? чи вона справді досягне наміреної цілі? чи вона справді є найкращим засобом, який у даній ситуації можна придумати?

Щодо проектованої боротьби проти так званих неамериканських „ізмів", чи порадно це буде заводити таке центральне бюро? Чи не перемініться це бюро в шпигунське бюро, котре буде обмежувати громадянську свободу? Чи можна окреслити законом поняття комунізму й фашизму так, що під нього не можна буде підтягнути річей, котрі ані комунізмом ані фашизмом не є? Чи не можна буде на основі такої влади переслідувати як комуністів або фашистів людей, яким не за комунізм або фашизм іде, але за зовсім щось інше?

Наконець, як самий проектодавець каже, діяльність такого бюра може віднестися лише до публичних шкіл. Щож тоді може перешкодити комуністичним і фашистівським пропаґандистам оснувати свої приватні школи й в них вести собі пропаґанду до схочу?

НАЙБІЛЬШЕ ЛИХО — РОЗДВОЄННЯ НАРОДУ

(Одна з причин упадку Карпатської України).

Нема гіршого лиха для народу, як те, коли він роздвоєний, коли одна частина каже, що вона окремий нарід, а друга признається до іншого народу. Шкідливе воно булоб для державного народу, а ще більше шкідливе для народу недержавного. Бож ті, в чиїх руках земля поневоленого народу, використовують це на шкоду поневоленого народу..

Ми українці зазнавали і зазнаємо на власній шкірі від виступу Дениса Зубрицького аж по сьогодні наслідки того роздвоєння. Це, що в нас поширилося було москвофільство, вигравали проти нас поляки і мадяри, щоб нас ослабити. Ще в часі світової війни, коли галицькі українці орґанізували Січове Стрілецтво, поляки, хоч самі сприяли москвофілам, бо вірили, що Росія переможе Австро-Угорщину, очорнювали ввесь наш нарід, як москвофілів. Навіть цісарський намісник Галичини Коритовський сказав був, що „між українцями і москвофілами така ріжниця, як між жидами і ізраїльтянами, себто одні і другі — зрадники. Зновуж мадяри ненавиділи москалів за те, що вони в 1848/49 році помогли австрійському цісареві здавити мадярське повстання, а крім того старалися переробити карпатських українців на мадяр, то з подвійною завзятістю накидалися на всякий рух, що мав якісь звязки з Росією. До такого знищення українського народу задумали мадяри використати те, що перед самою світовою війною Росія сипнула щедріше рублями між москвофілів в Австро-Угорщині і вони повели скріплену аґітацію. У звязку з тією москвофільською аґітацією мадярська влада обвинуватила **94 українських селян** у державній зраді. Розправа велася в Мармароськім Сиготі. Почалася 29. грудня 1913 року, покінчилася 3. березня 1914. Обвинувачені прийшли на розправу з жінками та дітьми і розтаборилися довкола суду. Акт обвинувачення закидав головному підсудному, 36-літньому Олександрові Кабалюкові, начеб він був у порозумінні з ґрафом Володимиром Бобрінським, ославленим опікуном галицьких москвофілів. Кабалюка отуманили три завзяті москвофіли, брати Ґеровські з Черновець. Вони присилали Кабалюкові російські ґазети та брошури, щоб поширював між народом і щоб намовляв людей до переходу на православя. Висилали українську молодь у Росію, там учили їх на російських попів, щоб потім ширили православіє серед українського народу на Закарпатті.

Вже із зізнань першого обвинуваченого Воробчука можна було переконатися, що він і інші обвинувачені несвідомо йшли в москвофільське багно. Та і не дивота, що ті люди дали збаламутитися московським аґітаторам, — **вони вірили, що при допомозі Росії вирвуться з мадярської неволі.** Мадяри переслідували тамошніх українців на кожнім кроці, в школі, в уряді а навіть у церкві була тоді всевладна мадярська мова.

Трицятьдвох обвинувачених засудив мармороський суд за „підбурювання проти австро - угорської монархії"; головного обвинуваченого, Кабалюка, засудили на півпята року вязниці, інших на кари від 6 місяців до півтретя року.

У звязку з мармороським процесом арештували були у **Чернівцях** на Буковині братів Ґеровських. Москвофіли підкупили вязничну сторожу і Ґеровські втекли автом до Росії.

Подібний до мармороського процесу почався 9. березня 1914 року процес **у Львові** проти чотирьох москвофільських провідників: Бендасюка, Колдри, Сандовича та Гудими. Їм акт обвинувачення закидав, що від 1909 до 1912 року аґітували за відірванням Галичини.

Розправа скінчилася аж 6. червня 1914 року. Всі присяжні судді були поляки, тому заявили, що обвинувачені невинні, і на тій підставі трибунал увільнив обвинувачених. Прокуратор вніс спротив проти увільнюючого присуду, одначе міністер судівництва завдяки старанням намісника Галичини Коритовського (поляка) приказав прокураторові відкликати спротив.

З того бачимо, що ввесь той процес завдяки полякам перемінився у справжню комедію.

* * *

Це москвофільство серед нашого народу пімстилося і тепер на Карпатській Україні. Москвофіли (Фенцик і Бродій) обдурили наших провідників нібито хочуть спільно працювати для рідного краю. Тому то українці зробили були для них (для добра спільної справи) уступку, що згодилися були, щоб попри українські прапори вивісили і триколірові російські прапори. А тимчасом Фенцикові та Бродієві не йшло зовсім про загальне народне добро, лише про власну кишеню. Фенцик був на польсько-мадярській службі, Бродій на мадярській і брали за це великі гроші. Вони йшли за тим: хто дасть більше!

Колиж тепер Карпатська Україна і попала під мадярську владу, не був це такий страшний удар для нас, колиб там не було вже мадярсько-польсько-російських запроданців. **Колиб провідники сказали мадярській владі рішучо: Ми українці і домагаємося належних прав, мадяри мусілиб рахуватися з їх домаганням, як із свідомим народом!**

Та і тепер ми не пропалиб, коли не пропали за тисячу літ мадярського гноблення.

Із повищого чейже кожному вже мусить бути ясно, що **правда мусить бути лише по боці українців, коли проти українців виступають однозгідно: поляки, мадяри та москалі!** Вони хочуть, щоб українці і далі були для них погноєм.

ПІСЛЯ ВЗЯТТЯ МАДРИДУ

Еспанія, що зазнала кілька революцій і повстань протягом 19-го століття, йде до ліквідації найбільшої міжгромадянської війни 20-го віку. В цій війні брали участь більші маси, ніж у Росії, коли большевики билися за владу з „білими" в рр. 1918—1920. В Еспанії вжито найновіших воєнних технічних засобів, як літаки, танки, моторизовані відділи. Бракувало тільки задушливих ґазів та бактерій, якими нас мають „ощасливити" в будучности. Те, що сталося в Еспанії, є пересторогою для інших держав і народів. Еспанія не зазнала світової війни. Життя еспанського народу йшло спокійним, лінивим кроком. Еспанський робітничий рух довший час не піддавався на принадні кличі, що приходили з Москви, і під проводом свого найвизначнішого орґанізатора Лавла Іґлесіяса еспанське робітництво не зазнало згубного росколу, котрий розбив робітничі орґанізації майже у всіх европейських країнах на частину соціялістичну і комуністичну. І по смерти Іґлесіяса 1924 року еспанське робітництво було далеке від большевизму. Велику частину еспанського робітництва творять анархісти, давні вороги диктаторської Москви.

Але лихо не спить. Після повалення монархії в Еспанії р. 1931 аґенти Комінтерну повели величезну пропаґанду в Еспанії. Це була доба „першої пятирічки", котра збудила фантастичні надії в Европі та Америці. Від 1933 року Сталін змінив свою тактику супроти соціялістичних партій: Москва проголосила, що має бути „народній фронт" між комуністами, соціялістами і буржуазними демократами. Сталін присвоїв собі ролю „оборонця демократії" в цілому світі. На цей московський гачок піймалися демократично настроєні люди в ріжних країнах, особливож у Франції та в Еспанії. „Народній фронт" у Франції прийшов був до влади, але незабаром виявилося, що комуністи французькі виконують лише накази Сталіна, як би знищити демократичний устрій у Франції, під маскою „народнього фронту". В Еспанії, де народ не має такого політичного вишколення, як Французи, дійшло до збройного конфлікту між „народнім фронтом" і „націоналістами", ґен. Франка. Ця війна тревала майже три роки.

Московські люди повели свою роботу в Еспанії дуже скоро. Вони не порушували демократичної декорації в Еспанії: був президент республіки Азаня, буржуазний демократ, на початку комуністи не були навіть членами уряду. Натомісць вони взяли на себе „чорну роботу": обсаджували командні місця в армії своїми людьми, взяли в свої руки поліцію, особливо тайну політичну поліцію, яку зорґанізували за зразком московської ҐПУ.

„І пошла писать ґубернія"... Сталін звелів переслідувати своїх противників в Еспанії — зроблено! „При спробі втечі" побито навіть багато еспанських прихильників Троцького на чолі з провідником троцькістів Ніном.

В Барсельоні замордованс соціял-демократа Райна, сина російського соціяліста — еміґранта Абрамовича. Таких „подвигів" московських чекістів в Еспанії можна почислити тисячами. Москва могла держати в руках еспанських республіканців тим, що давала зброю. Тому вплив еспанських комуністів на державні справи Еспанії зростав. Ніщо не робилося без згоди Москви. Натомісць дедалі, то більше охолоджувалися відносини між Мадридом і Францією та Анґлією. В Парижі й Лондоні боялися, що в разі перемоги Мадриду в Еспанії запанує не демократія, а комуністична диктатура.

Спроба „рятувати демократію" в союзі з найлютішим ворогом свободи і демократії — московським большевизмом — наперед засуджена на неуспіх. **Де були зроблені спроби „народнього фронту" з комуністами, всі вони привели до ослаблення демократії.** Тому то приклад Еспанії — це відстрашаючий приклад.

Сотки тисяч людей покинули Еспанію наслідком міжгромадянської війни. Головна маса цих утікачів перебралася до Франції. Спитаємо: як же поставився до жертв домашньої війни в Еспанії уряд Совєтського Союзу. Чи взяв він до себе хочби еспанських комуністів? Та де там! Москва не пускає до себе **нікого.** Для Москви всі ті, що боролися за владу Сталіна в Еспанії і не перемогли, вже непотрібні. Нехай їх годує „сентиментальна буржуазія" анґлійська та французька. На цю ганебну політику Москва звернула увагу одна шведська ґазета, котра пише:

„Ще й сьогодня Росія називає себе соціялістичною і пролетарською державою. Ніодна партія і ніодна країна не хвалилася так своєю інтернаціональною і пролетарською солідарністю, як комуністи і росіяни. Що вони зробили, щоб помогти соціялістичним утікачам? Нічого! 1933 і 1934 р. вони приняли деяке число німців та австрійців. Але що з ними сталося? Вони знаходяться в тюрмі, розстріляні або були вислані... Чом би не порівняти ставлення Німеччини до націоналістичних утікачів з Австрії, числом до 50,000, котрі були протягом 4 років у Німеччині харчовані і одягані? А тимчасом режім Сталіна не дозволяє вїзду навіть своїм однодумцям, не кажучи вже про соціялістичних або демократичних втікачів. Поведінка російської влади і російської комуністичної партії в справі втікачів треба назвати скандальною, як зраду, що кричить до неба". Це написала шведська соціялістична ґазета ще перед упадком Мадриду. Самособою, це не змінить політики Москви. Сталін уже мав неприємну історію з австрійськими комуністами, котрі, попавши в „совєтський рай", молили Шушніґа, щоб їх узяв із Росії додому, бо вже вони далі того „раю" не могли видержати. Тому в Москві вирішено не пускати в СССР еспанців. — Нехай вони захоплюються Совєтським Союзом здалека, бо, побачивши життя людности під режімом Сталіна, можуть зненавидіти і режім і самого „любимого, рідного" совєтського диктатора.

На поміч еспанським утікачам Сталін дав 5 міліонів франків. Це не поміч, а глум. Бо Франція мусить витрачати щодня на харчування еспанських еміґрантів 7 міліонів франків...

Ю. Б.

ПОЛЬСЬКІ ПЕРЕМОГИ В СВІТЛІ ПРАВДИ

Польські історики, публіцисти а то й звичайні учителі по школах вбивали ученикам у голови переконання, що польський нарід дуже хоробрий і ніколи не був переможений.

Чи справді воно так? Ні! В історії невідома ніодна битва, яку поляки вигралиб власними силами. Під **Ґрунвальдом** в 1410 році перемогли вони німців українськими, білоруськими та литовськими полками. Польські полки втекли під Ґрунвальдом і німці булиб перемогли, колиб не українці, білорусини та литовці. Під **Віднем** 1683 року розгромили турків **українські козаки** під проводом хвастівського полковника Семена Палія, а поляки щойно після битви розграбили турецький полишений обоз. Під **Берестечком** перемогли козаків не поляки, лише **наемні німецькі війська.** Під **Хотином** оперлися туркам силами українського гетьмана Сагайдачного. Москву гетьман Жулкевський здобув був теж при помочі українських полків. І в 1919 році величезна польська армія, добре озброєна не могла собі дати ради з галицькою армією, що йшла на поляків майже голіруч. Щойно завдяки французькій помочі перемогли поляки галицьких українців. Колиж пішли на наддніпрянську Україну, мусіли втікати аж до Варшави. І вже булиб большевики забрали Варшаву, колиб не стався „цуд над Віслою" завдяки французьким відділам зібраним наборзі. Це й записали французи на вічну память у своїй енциклопедії. За це польські журналісти дуже дорікали французам, бо там у тій енциклопедії виразно написано, що польські кухарі та чури справилися з большевицькими військами, якими не могла дати ради польська армія.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.
Частина друга.

(62)

— Чолом бю за таку велику ласку — сказав Кудеяр і поклонився до землі.

— Но ти — сказав цар — може думаєш, ща та велика ласка дістається даром? Ні, козаче, даром нічого не дать. Афонька, скажи йому, які його обовязки в нашій дружині.

Вяземський сказав:

— Треба тобі зложити присягу або радше клятву, що будеш служити государеві до останньої каплі крови, до останнього свого віддиху, царя любити понад жінку і дітей, понад батька і матір. Писано бо аще не возненавидить отца своего и матер, и жени, и чад, и всіх сромников мене ради, ність мене достоін. Це потрібне і для правдивого та нелицемірного слуги царського. Колиб тобі государ-цар сказав: убий вітця свого або матір свою, або жінку, аби дітей, — виповни царський розказ, не роздумуючи в своїм серці. Хто цареві ворог, цей і тобі лютим ворогом. Коли царський ворог прийде до тебе змерзлий, голодний або нагий, а ти даш йому одежу або окрушину хліба або чарку води, — повинен єси лютої смерти. Обовязком твоїм повсюди глядіти і служити: чи не говорить хто на царя неприличні слова, чи не глядить хто зпід лоба, коли його високе імя проголошується... Шукай царських ворогів, як лютий пес шукає звіра, шарпай царського ворога, як лютий тигр. Попа, одяіненого в ризах, але лихо придумуючого не жахайся, старця, білого як голуб, не пощади, дитини при грудях, виродка зрадника, не пожалуй. Ось що значить бути вірним, слугою царським.

— Буду так робити, яка воля царя-государя — сказав Кудеяр.

— Будеш, — сказав цар засміявшися, — тепер ти нам всьо будеш обіцювати, але як свою жінку возьмеш, то і зачнеш придумувати, як би то втекти від нас з нею. Знаю і бачу, які твої гадки! Але ти сам сказав нам: положити на тебе пробу. Гарно. Я положу на тебе три проби, одну за другою. Коли всі три виповниш, то будеш у нас в великій ласці. Жінка твоя не повинна бути тобі дорожча від нас, божого помазанника. Памятай!

— Буду все робити після твого приказу — сказав Кудеяр.

— Помістіть його в моїм дворі з іншими опричниками — сказав цар. — Найперше він побачить, як у нас Богу моляться, а відтак я завдам йому першу пробу. За день другу пробу, а там, за день або два, третю.

Кудеяра відвели в двоповерховий дім з коридорами на верху і на долі. В тім домі приміщувалися царські опричні люди. Кудеяра завели в одну кімнату долішню і внесли за ним його пожитки. Кімната була перегороджена на двоє, довкола були ослони, в куті висів над миденицею умивальник, в виді чайника з двома носиками. В кімнаті вже мешкав опричник, з боярських дітей, Дмитро Зуєв. Він розповів Кудеярові, що в палаті у государя неначе в монастирі; кожний мусить носити поверх світського одягу чернечий, повнити монаший устав і правила, ходити на утрені, обідні і вечірні, засідати до царського стола неначе до монастирської трапези. Вони мусіли, для приподобання цареві, виконувати засуд над царськими ворогами. Багато настало — говорив Зуєв — зрадників і вони довели царя до лютости. Перед тим цар наш був вельми ласкавий, та в наслідок цього настало розлюзнення, а тепер він став грізний неначе грім небесний. Тіла покараних не хоронять, тільки псам кидають або в ріці топлять, а дуже рідкий день або не було кари. Кудеяр слухав та ледви на ногах тримався, бо на нього найшло якесь ошоломлення. (Д. б.).

ПРОТОКОЛ
З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ У ДНЯХ ВІД 13. ДО 16. БЕРЕЗНЯ 1939 РОКУ В ГОТЕЛІ ЛЯ ЄАЛ У ШІКАГО, ІЛЛ.

(6)

Контрольор Д. Капітула: Контролюючи книжки У. Н. Союзу, я завважив, що У. Н. Союз заплатив видатки подорожі свому представникові на збори українського будівельного товариства в Філядельфії, Па. Який звязок має У. Н. Союз з тим товариством?

Гол. предсідник: У. Н. Союз не має ніякого звязку з тим будівельним товариством. Свого часу заступник гол. предсідника Г. Герман був у Філядельфії на зборах Союзової спортової дружини, а що того самого дня відбувались також наради будівельного товариства, то Герман при тій нагоді зайшов також на збори того товариства. Будучи на тих зборах, він не заступав там У. Н. Союзу урядово.

Контрольор д-р А. Т. Кібзей: Я завважив зо звіту, що У. Н. Союз оплачує „Юкраїніен Віклі" з адміністраційного фонду Молодечого Департаменту. Чи це правильно?

Гол. предсідник відповідає, що У. Н. Союз платить за „Юкраїніен Віклі" згідно з ухвалою надзвичайного засідання головного уряду У. Н. Союзу з 1933 року. Ця ухвала постановляла власне, щоб платити з адміністраційного фонду Молодечого Департаменту.

Контрольор д-р А. Т. Кібзей запитує іще, чому У. Н. Союз має досі одно банкове конто на малу суму під давньою, старою назвою організації, та скільки грошей мав У. Н. Союз в Ню Джерзі Тайтел Ґеренті Банку, який тепер став невиплатним.

Гол. предсідник: У. Н. Союз перебрав від „Свободи" одно банкове конто під давньою назвою організації, в часі, коли „Свободу" відлучено від У. Н. Союзу. Ми опісля не змінювали вже старої назви, тому що ці гроші мають і так бути перенесені до адміністраційного фонду У. Н. Союзу.

Щодо заморожених грошей в банку, зазначує гол. предсідник, то ми мали в тім банку кілька конт на малі суми. Загальна сума всіх конт виносить $21,689,76. Як відомо, то держава дає запоруку на депозита до суми $5,000. Ми робимо тепер старання, щоб кожне конто було признане нам як окрема цілість. Коли так станеться, тоді очевидно У. Н. Союз не мав би ніякої страти в тім банку.

Радний С. Слободян: На минулім річнім засіданні головного уряду було сказано, що коли наступить злука Згоди Братств з У. Н. Союзом, то наша організація не буде нічого доплачувати до того, а тепер показується, що У. Н. Союз докладає до тих членів.

Гол. предсідник завважує, що згідно з умовою злуки, У. Н. Союз створив з перебраного від Згоди Братств маєтку окремий фонд, і з того фонду доплачує тепер до місячних вкладок членів Згоди Братств.

Радний М. Давискиба запитує, чи У. Н. Союз, виплачуючи окружним організаторам нагороди за приєднування нових членів, покриває іще якісь інші видатки організаторів, як наприклад, видатки подорожі.

Гол. предсідник: Організатори мусять покривати самі свої видатки. Ми можемо признати організаторові якісь окремі видатки, як наприклад, на подорож, тільки тоді, коли така поїздка відбулась на спеціяльне припоручення головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу.

Радний І. Лисак завважує, що коли головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу припоручив д-рові Л. Мишузі заступати У. Н. Союз в справі допомоги Карпатській Україні, і з тої причини д-р Мишуга задержався довше в Европі, як це він мав у пляні, то з тим були певно получені окремі видатки. Отже хто покрив ці видатки й скільки вони виносили?

Гол. предсідник: Я зазначив в своїм звіті, що У. Н. Союз покрив ці видатки. Сума тих видатків була проголошена в місячнім звіті фінансового секретаря-касієра за жовтень 1938 року.

Радний Т. Шпікула: На минулім річнім засіданні головного уряду ухвалено призначити відповідну суму гроша на нашу участь у світовій виставі в Ню Йорку. Чи У. Н. Союз виплатив уже якусь суму на ту ціль?

Покищо не було потреби давати ухваленої суми, заявляє гол. предсідник. Однак ухвала буде виконана й гроші будуть передані виставовому комітетові у відповідному часі.

Радний С. Слободян ставить внесення, поперте радним Т. Шпікулою, щоб замкнути дискусію над звітом гол. предсідника. Внесення перейшло одноголосно. Тоді на внесення контрольора Р. Смука, поперте контрольорами д-р А. Т. Кібзеєм і С. Куропасем, принято звіт головного предсідника М. Муращка, так як він був зложений, та уділено йому одноголосно вотум довіря.

Гол. предсідник перебирає провід нарад і предкладає як наступну точку нарад, дискусію над звітом заступника гол. предсідника Г. Германа. У дискусії над тим звітом забирають слово отсі головні урядники: В. Дідик, С. Куропась, Т. Шпікула, Р. Смук, С. Слободян, М. Давискиба, А. Шумейко, О. Е. Малицький, д-р А. Т. Кібзей і І. Гузар.

Радний В. Дідик: Я знаю такі спортові дружини, які не носять назви У. Н. Союзу. Коли У. Н. Союз помагає фінансово таким дружинам, то принаймні треба вимагати від тих дружин, щоб вони носили назву та реклямували У. Н. Союз.

Заступник гол. предсідника: Ми завжди вимагали й вимагаємо, щоб спортові дружини носили назву У. Н. Союзу. Та треба числитися з тим фактом, що коли У. Н. Союз розпочав спортову акцію, то в багатьох місевостях ми застали вже зорганізовану молодь в спортові дружини, які мали свої назви. Отже ми перебрали ті дружини з тими назвами, що вони їх мали. Одначе всі нові дружини, які були тепер поорганізовані, мають назву У. Н. Союзу. Крім того, всі дружини, без винятку, носять спеціяльні Союзові відзнаки й вже по тих відзнаках можна їх відріжнити, що це спортові дружини У. Н. Союзу.

Контрольор С. Куропась: Чи спортові дружини створено тільки з тих членів, що вже були в Союзі, чи може спортова акція причинилась до вербування нових членів і з тих нових членів творено дружини? Чи для одержання фінансової помочі від У. Н. Союзу вистарчить, коли члени поодиноких дружин є членами У. Н. Союзу, чи може ще вимаганим є, щоб кожна спортова дружина належала до Союзової Спортової Ліґи.

Заступник гол. предсідника: У початках ми позволяли, що дружина може мати від одного до трьох грачів, які не є членами У. Н. Союзу. Та тепер ми вже змінили це правило так, що до спортової дружини можуть належати й брати участь у грі тільки члени У. Н. Союзу.

Дружини творено з тих членів, що вже були в Союзі, а також і з тих, яких спортова акція притягнула до У. Н. Союзу. Хотяй таких випадків іще нема багато, то все таки можна вже ствердити, що спортова акція причиняється у певній мірі до зорганізування молоді до У. Н. Союзу.

Щоб називати себе спортовою дружиною та користати з фінансової помочі У. Н. Союзу, то не вистарчить, коли поодинокі члени дружини є членами У. Н. Союзу. Тут потрібно, щоб і дотична спортова дружина належала до Союзової Спортової Ліґи.

Контрольор О. Е. Малицький завважує, що набудуче кожна спортова дружина повинна мати число й назву, надану головним екзекутивним комітетом У. Н. Союзу.

Заступник гол. предсідника: Я вже видав у тій справі обіжник.

Радний Т. Шпікула: П. Герман представляє нам, що спортові дружини м. Шікаґо не належали до Союзової Ліґи, й тим вони давали злий приклад для інших дружин. Це правда, говорить радний Т. Шпікула, що вони не належали до Союзової Ліґи, одначе фактом є, що спортові дружини м. Шікаґо були першими, які створили спортову дивізію і дали почин до влаштування здвигів Союзової молоді, на яких відбувались змагання спортових дружин. І за те вони заслуговують якраз на окреме признання.

Контрольор Р. Смук: Я довідуюсь перший раз, що спортові дружини м. Шікаґо не належали до Союзової Ліґи. Так далі не може бути. Коли ці дружини називають себе Союзовими, то вони повинні належати також і до Союзової Ліґи.

Заступник гол. предсідника: Я буду ще переговорювати в тій справі з провідниками поодиноких дружин, у м. Шікаґо, і я певний, що заким ми відідемо з цього засідання, то ця справа буде якслід упорядкована.

Радний А. Шумейко завважує, що на його думку, одна людина має забагато праці у веденні спортової акції. Коли ми хочемо цю акцію іще відповідно поширити, то найкраще було би іменувати окружних спортових референтів, які помагалиб у праці головному референтові. Також запитує, скільки коштувала спортова акція у 1938 році.

Заступник гол. предсідника: Це правда, що ведення цієї акції вимагає багато часу й праці. Та це був тільки перший рік спроби й тому покищо ми не могли ще іменувати заступників по місцевостях. Тут треба було самому допильнувати кожної справи. Та з часом до цеї праці будуть підготовані одиниці, яких можна буде іменувати окружними спортовими референтами.

Щодо видатків на спортову акцію, то на цей запит відповідає фінансовий секретар-касієр, заявляючи, що ці видатки виносили в 1938 році понад $3,000.

Контрольор д-р А. Т. Кібзей: Коли спортові дружини мають мати тільки самих членів У. Н. Союзу, то цього треба добре допильнувати. Щоб оминути непорозумінь, то головна канцелярія повинна провірити докладно реґістраційну картку кожного члена, що належить до якоїсь дружини.

На те заявляє заступник гол. предсідника, що ця справа буде тепер відповідно припильнована.

Радний М. Давискиба запитує, чи виданий гріш на спортову акцію приніс реальні здобутки, а це значить, чи У. Н. Союз дістав відповідне число нових членів.

Заступник гол. предсідника: Здобутків ми не можемо числити тільки відповідно до числа приєднаних членів. Важна справа є також, щоб при помочі цієї спортової акції розбудити в молоді привязання до У. Н. Союзу та помогти задержати при членстві ту молодь, яка вже є в Союзі.

Радний І. Гузар твердить, що коли молодь є зорганізована в спортові дружини, то вона занимається не тільки спортом. Вона скорше інтересується також і іншими громадськими справами, а це власне є корисне явище.

Радний С. Слободян: Ми говоримо про спорт більше як про інші справи, а тому треба ту дискусію уже покінчити. Ставить внесення на замкнення дискусії. Це внесення поперте радним І. Лисаком, перейшло одноголосно. Тоді на внесення радного М. Давискиби, поперте радними А. Шумейком і Стефанією Палиодою, принято звіт заступника гол. предсідника Г. Германа так як він був переданий, і уділено йому одноголосно вотум довіря.

На внесення контрольора Д. Капітули, поперте радними

буде великим цінним і живим памятником тої ідейної праці, яку У. Н. Союзу провадив завжди для добра всього українського народу.

Опісля контрольор Д. Капітула ставить внесення, поперте радним С. Слободяном і контрольором О. Е. Малицьким, щоб з нагоди 45 ліття У. Н. Союзу була видана заходом У. Н. Союзу історія України англійською мовою, і в тій цілі уповажняється головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу поробити належні заходи й виасиґнувати з адміністраційного фонду до $5,000 на видання цеї книги. Це внесення перейшло одноголосно.

Головний предсідник закрив наради в годині 5:30 ввечір.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Гол. предсідник відкрив наради в годині 9:15 рано, предкладаючи як першу точку до вирішення, **справу вибору головного радного У. Н. Союзу,** на місце покійного І. Верчака. Згідно з пар. 32 статуту У. Н. Союзу, заявляє гол. предсідник, головний уряд має вирішити, кого покликати на цей уряд, маючи при тім на увазі, що кандидати з минулої конвенції мають першенство в занятті дотичного уряду.

Рек. секретар відчитує з конвенційного протоколу кандидатів з минулої конвенції.

Контрольор С. Куропась ставить внесення, поперте радними М. Давискибою і В. Дідиком, щоб, вибираючи головного радного, брати під увагу трьох кандидатів, які на минулій конвенції отримали найбільше голосів, а саме: Ю. Монастирський з Аліквіпа, Па., Л. Бачинський з Бейон, Н. Дж. і І. Пігуляк з Сиракюз, Н. Й. Це внесення перейшло більшістю голсів (13).

Внесення радного А. Шумейка, поперте радним І. Лисаком, щоб брати під увагу тільки двох кандидатів, які на конвенції дістали найбільше голосів, отримало 4 голоси.

Рішено перевести тайне голосування, а до комісії, яка мала перечислити бальоти, вибрано контрольора Д. Капітулу, та радних Стефанію Паливоду і В. Дідика.

Переведене голосування виказало, що Іван Пігуляк отримав 11 голосів, а Юліян Монастирський 9 голосів. Тимсамим, Іван Пігуляк став головним радним У. Н. Союзу.

Резолюція у справі Карпатської України. На внесення контрольора О. Е. Малицького, поперте радним Т. Шпікулою і контрольором Д. Капітулою, принято одноголосно й рішено вислати до урядів Америки, Англії, Франції, Німеччини і Італії наступну резолюцію — протест:

The Supreme Assembly of the Ukrainian National Association, Inc., at its Annual Meeting held in Chicago, March 13-18, 1939, having considered the latest developments in Carpatho-Ukraine, adopts the following Resolution:

"WHEREAS, Carpatho-Ukraine, as one of the federated states of former Czecho-Slovakia, declared through its legal government its independence as a separate state. This act came to pass at a moment of dissolution of Czecho-Slovakia by decision of the central government in Prague, and declaration of independence of Slovakia, and

WHEREAS, the legal right of the people of Carpatho-Ukraine to self-determination exercised in legal and peaceful manner was brutally violated by Hungary when the Hungarian government, taking advantage of the evacuation of Carpatho-Ukraine by Czecho-Slovak troops, ordered its army to invade Carpatho-Ukraine in mutual understanding with Poland. This attempt on the part of Hungary to seize by force Carpatho-Ukraine led to bloodshed of the innocent inhabitants of that territory. This bloodshed continues. We stress the fact that in this aggression on Carpatho-Ukraine, Hungary disregarded even the basic laws governing international conduct, recognized and observed by all civilized nations.

THEREFORE, the Ukrainians in America raise their voices in protest and proclaim that the Ukrainian people on all their territories will never submit to these new outrages perpetrated upon them.

In view of the present events in Europe, we strongly emphasize that there will not be and cannot be any peace in Europe until 45 million Ukrainians, who are subjugated by Soviet Russia, Poland, Roumania and Hungary, are enabled to exercise their right to self-determination, establishing a free and independent Ukrainian State, embracing all ethnographical Ukrainian territories."

For the Supreme Assembly of the
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
Nicholas Muraszko, President,
Dmytro Halychyn, Secretary.

Ріжні справи. Радний В. Дідик запитує, чи відділ може дістати зворот вкладок за такого члена, що не був в орґанізації три роки, й в часі суспензи довгував до відділової каси.

Перед трьома роками членства, відповідає фін. секретар-касієр, нема ніяких зворотів, а тому в таких випадках Союз не може звертати відділові ніякого довгу суспендованого члена.

Контрольор Д. Капітула завважує, що член нераз вибере позичками всю резерву на своїй грамоті, а опісля лишає орґанізацію, не заплативши до відділу залеглих вкладок. Залеглі вкладки повстають з того, що секретар відділу, не маючи рекорду позичок члена, заплатить за нього вкладку з відділової каси, думаючи, що каса й так не потерпить, бо довг можна буде стягнути з резерви члена. Щоб не наражати відділові каси на втрату, то вказаним булоб, щоб набудуче головна канцелярія, висилаючи членові позичку на решту резерви, додавала при такій висилці замітку для секретаря відділу, що дотична позичка є на решту резерви.

Радний І. Лисак: Коли член хоче затягати позичку на грамоту, то секретар повинен завжди порадити та звернути увагу членові, щоб він позичав тільки на заплату вкладок.

Радний М. Давискиба: Справу позичок треба добре припильнувати. Членам треба відраджувати, для їх власного добра, затягання позичок.

Заступниця гол. предсідника Марія Малевич: Ми тратимо багато членів через байдужність деяких секретарів, які суспендують членів без ніяких попередніх старань у справі задержання тих членів при орґанізації.

Радний В. Дідик твердить, що колиб секретарі відділів, заким подадуть якогось члена до суспензи, припильнували його та старались особистим контактом переконати такого члена, що це є у його власному інтересі бути обезпеченим у Союзі, тоді ми напевно зменшилиб суспензу членів принамні на половину. Зменшити суспензу членів можна також у такий спосіб, коли ми всі, головні урядники, будемо пильно слідкувати за кожномісячним рухом членів по своїх округах і коли завважимо, що в якімсь відділі були суспендовані члени, постараємось зараз самі це направити.

Радний М. Давискиба: Член, який платить вкладки річно наперед є певніший від такого члена, що платить вкладки місячно. Тому ми повинні заохочувати членів, щоб вони платили свої вкладки річно.

Контрольор Д. Капітула: Я з власного досвіду переконався, що колиб я не зайшов до хати та не переконав члена, чому він повинен заплатити вкладку та бути обезпеченим, то відділ, у якім я є секретарем, був би стратив уже не одного члена. Отже ми можемо зменшити суспензу членів тільки пильною працею. Праця зо сторони відділових урядників, а зокрема секретарів, це одинокий лік на зменшення суспензи членів.

Радний М. Давискиба запитує, чи не можнаб забондувати секретарів і касієрів відділів, бо трапляються випадки, що секретар сколектує вкладки від членів, а не вишле їх до каси У. Н. Союзу.

Колиб У. Н. Союз хотів забондувати урядників усіх відділів, заявляє фін. секретар-касієр, то на те треба булоб видати коло $15,000. А це був би завеликий видаток для орґанізації. Тому розвязка цього питання є у тім, щоб відділи підбирали на такі уряди відповідних, солідних членів.

Радний Т. Шпікула: Заходжу нераз до хати Союзовця і знаходжу там календар іншої орґанізації чи компанії. Згадую про те тому, бо вважаю, що в хаті Союзовця повинен знаходитися календар У. Н. Союзу. Це вийшло би тільки на користь орґанізації, колиб Союз видавав кожного року календарі, як уже не книжкові, то принаймні стінні.

Гол. предсідник: Інші орґанізації мають постанову, що кожний член є обовязаний взяти календар і заплатити за нього. Так було колись у Союзі, але тепер ця ухвала знесена, а тому ми не можемо видавати календара. Адміністрація „Свободи" робила вже раз спробу видавання календара на підставі добровільних зголошень від членів, але ця спроба принесла втрату „Свободі".

Контрольор Д. Капітула піддає думку, що добре було би, якби У. Н. Союз міг запровадити ще одну грамоту для дітей, а саме, „Твенті Пеймент Лайф", але вже від 10. року життя.

У тій справі контрольор Р. Смук ставить внесення, а попирає його контрольор Д. Капітула, щоб припоручити головному екзекутивному комітетові провірити цю справу докладно, а опісля відповідно поступити. Внесення перейшло одноголосно.

Контрольор Д. Капітула: Маємо ще 6,000 примірників ювилейної книги У. Н. Союзу. Тому треба повести відповідну кампанію по відділах у справі розпродажу цеї книги. Головний екзекутивний комітет повинен віднестися до відділів з відповідною пропозицією щодо цеї справи.

Маючи на увазі, що У. Н. Союз має дозвіл провадити бизнес у Канаді, рішено повести там упродовж цього року широку кампанію за приєднування нових членів. Обговорюючи ріжні способи кампанії, між іншим, припоручено екзекутивному комітетові У. Н. Союзу замовити постійне оголошення у часопису „Новий Шлях" у Канаді, на певний протяг часу. Поставлене в тій справі внесення радним В. Дідиком, а поперте контрольором С. Куропасем і радним Т. Шпікулою, перейшло одноголосно.

Рек. секретар відчитує такі листи-просьби: просьби про запомогу від чотирьох членів з відділів 301, 67, 83 і 262. Ці просьби рішено відкинути, бо згідно зо статутом запомога не належалася; відкинено просьбу Івана Голяка, з від. 152 в справі допомоги на студії дитини, яка не є членом У. Н. Союзу; також відкинено просьбу в справі допомоги українській школі в Дітройті, просьбу в справі допомоги Українській Академії Наук у Шікаґо, просьбу в справі помочі для будови Академії в Факс Чейс, просьбу С. Чеканського в справі знижки відсотків від морґеджу і просьбу А. Тараса в справі постійної винагороди; перейдено до денного порядку зо скаргою члена від. 276 і зо справою від. 75. щодо заплати довгу одного члена.

На тім вичерпано програму нарад, і радний А. Шумейко ставить внесення, а попирає його контрольор О. Е. Малицький і радний І. Гузар, щоб закрити річне засідання головного уряду.

Гол. предсідник закрив наради такими словами: Я пильно слідкував за тою дискусією, яка велась головними урядниками, а зокрема звернув я увагу на ті звіти, які складали головні урядники за минулий рік. І саме я хочу піднести, що звіт кожного урядника виказував певну реальну працю, яку дотичний урядник виконав упродовж року. Цеї реальної праці потрібно нам і на цей рік. Її треба ще більше посилити, а тоді ми осягнемо в біжучому році ще кращі успіхи, як у минулому.

Відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна" закінчено наради річного засідання головного уряду У. Н. Союзу в годині 7:15 ввечір.

Д. Галичин,
Головний рекордовий секретар У. Н. Союзу.

І. Лисаком і Т. Шпікулою, принято одноголосно без дискусії звіт заступниці головного предсідника Марії Малевич, так як він був зложений, та уділено її вотум довіря.

З черги наступила дискусія над звітом гол. рекордового секретаря Д. Галичина. До дискусії над тим звітом зголосились отсі головні урядники: В. Дідик, І. Лисак, д-р А. Т. Кібзей, І. Гузар, Т. Шпікула, А. Шумейко, О. Запоточний, Марія Малевич, М. Давискиба й С. Слободян.

Радний В. Дідик: Мені відомо, що деякі орґанізатори У. Н. Союзу, щоб дістати якнайбільше членів, орґанізують нераз таких членів, щодо яких уже відразу можна висказати сумнів, що вони не вдержуться довго в орґанізації. А таких членів нам не потрібно. Нам треба старатись діставати солідних і сталих членів, а не часових.

Рек. секретар: Коли якийсь орґанізатор працює постійно для У. Н. Союзу й дістане впродовж якогось часу більше число членів, то треба числитись з тим, що якась частина з тих членів відпаде. І коли орґанізатор, орґанізуючи членів, звертав увагу на якість кандидатів, то певним є, що з таких членів відпаде тільки малий відсоток. Коли знова орґанізатор поступав інакше, коли він не вживав свого здорового розсудку у виборі кандидатів на членів, тоді відсоток членів, що опісля відпадають, збільшується. На ту обставину ми звертаємо пильну увагу. Наші орґанізатори мають у тій справі відповідні інструкції від головного екзекутивного комітету. Бо нашою засадою є: краще орґанізувати менше, а за те певніше число членів.

Радний І. Лисак завважує, що відділові урядники в його місцевости висказували невдоволення з приводу цього, що головна канцелярія дозволила створити вже другий відділ з молоді. Бо один відділ з молоді був вповні вистарчальним на місто Нюарк. Запитує також, чи це правда, що на Нюарк є назначений постійний орґанізатор.

Рек. секретар: Коли головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу дав дозвіл на створення другого молодечого відділу в Нюарку, то на те була важна причина. Ту молодь, яка належить тепер до того другого молодечого відділу, не можна було дістати до ніякого іншого відділу. Отже ми мали тут до вибору, або взагалі не мати цеї молоді в Союзі, або знова дати їй дозвіл на створення окремого відділу і в такий спосіб дістати її в ряди У. Н. Союзу. Тимсамим, інтерес орґанізації вимагав, щоб у тім випадку дати дозвіл на створення окремого молодечого відділу.

У. Н. Союз не має іще постійного орґанізатора на Нюарк. Цей орґанізатор, який тепер є у Нюарку, працює покищо тільки для одного відділу.

Контрольор д-р А. Т. Кібзей: Рух членів за 1938 рік виказує, що в тому році було суспендованих багато членів. Щоб цьому лихові зарадити в якийсь спосіб, то У. Н. Союз, крім орґанізаторів, повинен іще мати окремих людей, принаймні по великих містах, яких завданням булоб мати нагляд над суспендованими членами. Такі Союзові працівники малиб відвідати кожного суспендованого члена та старатись придержати його в орґанізації. Очевидно, У. Н. Союз мусів би давати окрему винагороду за таку працю.

Рек. секретар: Це факт, що в 1938 році було суспендованих членів більше як наприклад у 1937 році. Тому справа суспензи членів являється тепер для нас одною з найважніших справ. Одначе цеї справи не можуть розвязати наставлені згори одиниці. Коли урядники, поодиноких відділів, знаючи своїх членів, знаючи їх маєтковий стан, привички, положення, не припильнують цеї справи, то ніхто інший цього краще не зробить. Тому справа зменшення суспензи членів залежить головно від урядників відділу, а зокрема від секретаря. Секретар може найкраще допильнувати цеї справи, а вже на кожний випадок краще, як хтонебудь посторонній.

Радний І. Гузар зазначує, що звіт рек. секретаря іще далі виказує членів у старім роді обезпечення. Чи роблено якісь старання, щоб переписати тих членів до нового роду обезпечення?

Рек. секретар: З кінцем грудня 1938 року було ще 375 членів у старім роді обезпечення. Упродовж 1938 ми не робили вже ніяких окремих старань, щоб тих членів переписати до нового роду обезпечення. Від часу запровадження реформи, ці всі члени діставали вже багато разів пригадку та пояснення, що не переходячи до нового роду обезпечення, вони таким поступованням самі себе кривдять. Бо прийде час, коли вони будуть обовязані платити вищу вкладку, а в тому самому часі не зможуть користати з тих привілеїв, які признає новий рід обезпечення. Що вища вкладка для тих членів мусить прийти, то це можна завважити вже хоч би з того, що в минулому році смертність членів старого роду обезпечення була на 50 відсотків вища, як смертність членів нового роду обезпечення.

Радний І. Гузар бажає іще дістати докладні інформації щодо того, який відсоток убуває з тих членів, які є звербовані до орґанізації постійними орґанізаторами.

У відповідь, рек. секретар подає такий приклад: один з орґанізаторів приєднав упродовж року 465 членів. Отже з того числа відпало опісля 63 члени.

У тій самій справі забирає іще слово радний Т. Шпікула та завважує, що головний екзекутивний комітет повинен вплинути на орґанізаторів, щоб вони старались діставати тільки таких членів, щодо яких відразу можна набрати переконання, що вони будуть тревалими членами.

Радний А. Шумейко зазначує, що його запит уже був поставлений іншим урядником, і на нього була дана відповідь.

Радний О. Запоточний: Нам треба старатись конечно лучити відділи. Коли в якійсь місцевости є багато відділів, а ще трапиться таке, що між ними нема згоди й порозуміння, то такий стан тільки шкодить орґанізації. Шкідливим є також і те, коли на зборах відділу, замісць говорити про способи приєднування нових членів, витрачується нераз час і енергію на політичні дискусії.

Заступниця гол. предсідника Марія Малевич запитує, чи бувші відділи Згоди Братств роблять якийсь поступ в орґанізуванні нових членів.

Рек. секретар: Покищо тільки один з тих відділів є дещо активний. Упродовж біжучого року будемо старатись оживити ці відділи. Треба буде їхати на збори тих відділів, та обзнайомити їх краще з тими користями, які дає членство в У. Н. Союзі.

Радний М. Давискиба: Чому головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу не підшукав з роджені тут молоді окремих орґанізаторів, які працювали над приєднуванням нових членів?

Рек. секретар: Ми радо повиталиб працю молодих тут роджених орґанізаторів, якщоб тільки такі знайшлися. Ми за ними питаємо й шукаємо. І коли хтось з урядників знає таких молодих людей, то хай подасть нам їх імена.

Радний С. Слободян: Я набрав переконання, що деякі окружні Союзові комітети присвоюють собі такі привілеї і такі права, які не є згідні зо статутом.

Рек. секретар: Ми старались орґанізувати окружні комітети для поширення орґанізаційної праці. Ці комітети не мають ніяких окремих прав.

Контрольор Р. Смук запитує, який відсоток відпадає з тих членів, які дістають однорічну безплатну вкладку при переході з Молодечого Департаменту до старших.

По скінченні однорічної безплатної вкладки, заявляє рек. секретар, коло 30 відсотків з тих членів залишають орґанізацію. Ми вже нераз звертали увагу на цю важливу справу. Коли членові скінчиться однорічна безплатна вкладка, то, щоб придержати такого члена в орґанізації, його треба нераз переконувати та працювати над тим таксамо, як над зовсім новим членом. Одначе, деякі відділові урядники не дивляться на ту справу в такий спосіб. Вони вважають таких членів, начеб уже старими, певними членами, а тому не звертають на них належної уваги. А у висліді є те, що такий високий відсоток з тих членів лишають орґанізацію.

Радний В. Дідик ставить внесення, а попирає його радний Т. Шпікула, щоб замкнути дискусію над звітом рек. секретаря. Внесення відголосовано одноголосно. Опісля на внесення радного А. Шумейка, поперте заступницею гол. предсідника Марією Малевич і контрольором Д. Капітулою, принято звіт головного рекордового секретаря Д. Галичина, так як він був зложений, та уділено йому вотум довіря одноголосно.

Тоді приступлено до дискусії над звітом фін. секретаря-касієра Р. Слободяна. До дискусії над тим звітом зголосились: Т. Шпікула, В. Дідик, д-р А. Т. Кібзей, І. Гузар, М. Давискиба, Д. Капітула, І. Лисак.

Радний Т. Шпікула запитує, скільки коштувала злука Згоди Братств з У. Н. Союзом, та скільки маєтку перебрав У. Н. Союз від Згоди Братств при злуці.

Фін. секретар-касієр: Видатки, получені з переведенням злуки, виносили коло $5,000. Це були видатки за друки ріжних документів, за почтові оплати, й висилку тих документів до всіх членів і відділів, та заплата актуарієві за виготовлення акту злуки та потрібні обчислення. Щодо маєтку, то У. Н. Союз перебрав будинок, друкарню, один малий морґедж і готівку. Цей увесь маєток виносив суму $51,000.

Радний В. Дідик: Які гроші виплатив У. Н. Союз до Обєднання?

Фін. секретар-касієр: У. Н. Союз виплатив Обєднанню ті гроші, які були ухвалені минулим річним засіданням головного уряду У. Н. Союзу, і призначені на видавництва Обєднання. Також У. Н. Союз переслав через Обєднання до Рідного Краю ті жертви, які були ухвалені минулим річним засіданням головного уряду й виасиґнувані з народного фонду.

Д-р А. Т. Кібзей: Чи запорука держави щодо щадничих депозитів по банках обнимає також і чекові конта? Так, заявляє, фін. секретар-касієр.

Радний І. Гузар завважує, що фінансовий звіт виказує, що зиски на власних реальностях організації виносили 4.88 відсотків, а в тому самому часі є сказано у звіті, що У. Н. Союз має на суму $89,872.11 таких актив, які не є признані. Отже це виглядало би на втрату!

Фін. секретар-касієр: Непризнаних актив не можна вважати втратою. Це є майно, але тільки воно не є признане як таке майно, яке можнаб зачислити для покриття на обезпечення членських грамот. От наприклад у сумі тих непризнаних актив є $19.295.40 як вартість друкарні й книгарні. Друкарня і книгарня мають ту вартість, і це є майно організації, одначе того роду майна не можна вчисляти до резерви призначеної на обезпечення членів. Або возьмім справу бондів. У сумі $25,272.27 є вчислена сума $21,990 за Форт Лі бонди, які тепер іще не є упорядковані. Це одначе не є втрата, бо ці бонди будуть упорядковані вже цього року, а тоді сума тих бондів, у наступному році, буде вже зачислена до признаних актив.

Радний І. Гузар запитує іще про позицію у звіті на суму $63,000, а також, чи до фонду ім. Ядловського вливають тепер які гроші.

Фін. секретар-касієр: Сума $63,000, це зворот тих грошей, які У. Н. Союз одного разу здепонував на закупно державних бондів. У. Н. Союз здепонував $234,500, а дістав бондів тільки на суму $171,500, отже $63,000 звернено Союзові. Щодо фонду ім. Ядловського, то до нього не вливають ніякі гроші, крім відсотків від теперішного фонду.

Радний М. Давискиба зазначує, що в звіті є подана сума $25, виплачена на школу. Яка це була школа?

Фін. секретар-касієр: Минуле річне засідання головного уряду ухвалило $25 на українську школу в Шікаґо.

Радний І. Лисак заявляє, що його запит уже був відповіджений.

Радний С. Слободян запитує, чому не виплачено посмертної запомоги по одному членові з від. 247 У. Н. Союзу.

Є правні перешкоди, а тому не виплачено, заявляє фін. секретар-касієр.

Контрольор Д. Капітула: На минулім річнім засіданні ухвалено, що всяку обнижку вартости реальностей можна

переводити тільки з надвишки зароблених відсотків. Зо звіту фін. секретаря виходить, що на двох перебраних реальностях переведено обнижку їх вартости не з зароблених відсотків, але з посмертного фонду.

Фін. секретар-касієр: Ми вжили надвишку зароблених відсотків за 1938 рік на загальну обнижку реальностей. Знова перебираючи дві реальности на власність організації, ми поступили з їх обнижкою так як це роблено в попередніх роках, а саме, перевели обнижку з тих фондів, з яких дотична інвестиція була зроблена.

Контрольор С. Куропас ставить внесення, щоб замкнути дискусію над звітом фін. секретаря-касієра. Це внесення, поперте радною Стефанією Паливодою, відголосовано одноголосно.

На внесення радного І. Гузара, поперте радним В. Дідиком і контрольором С. Куропасем, рішено приняти звіт фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна, так як він був зложений, і уділено йому одноголосно вотум довіря.

На внесення радного С. Слободяна, поперте радними О. Запоточним і Т. Шпікулою, принято без дискусії звіт головної контрольної комісії і окремі звіти поодиноких контрольорів, та уділено їм вотум довіря одноголосно.

Опісля контрольор О. Е. Малицький ставить внесення, а попирають його контрольор С. Куропас і заступниця головного предсідника Марія Малевич, щоб приняти звіти всіх головних радних без дискусії. Внесення перейшло одноголовно.

З черги приступлено до дискусії над звітом д-р Л. Мишуги, як редактора „Свободи", а також над звітом з його діяльности в Европі в справі допомоги Карпатській Україні.

Над обома звітами велась широка й оживлена дискусія, в якій забирали слово: С. Слободян, М. Давискиба, С. Куропась, д-р А. Т. Кібзей, Д. Капітула, Марія Малевич, Т. Шпікула, І. Гузар і О. Запоточний. У часі дискусії порушено ряд питань, звязаних з нашим життям у краю і тут на імміграції. Дискусія виказала, що головні урядники вповні одобрюють те становище, яке забирає „Свобода" в ріжних національних, політичних і громадських справах.

На внесення радного І. Гузара, поперте радними Т. Шпікулою і М. Давискибою, звіти д-ра Л. Мишуги одноголосно одобрено.

На тім вичерпано дискусії над усіми звітами, а головний предсідник закрив збори в годині 6:30 ввечір.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Гол. предсідник відкрив наради в годині 9:15 рано і предложив на порядок дня наступну точку річних зборів, а саме, внесення і ухвали.

Обнижка реальностей. У тій справі забирає слово контрольор Д. Капітула, зазначуючи, що набудуче ми повинні робити всяку обнижку вартости реальностей тільки з надвишки зароблених відсотків, або з окремого фонду, званого „Контінджент" фонд, а не з посмертного фонду.

Гол. предсідник: Асекураційний Департамент стейту Ню Йорк є за те, щоб усі асекураційні підприємства старались привести до порядку свої реальности, обнижуючи їх вартість принаймні до тої суми, яку виносив моргедж перед самим перебранням дотичної реальности. Іншими словами, асекураційний департамент є за те, щоб усі правні видатки, полученні з замкненням моргеджу і всі незаплачені податки, які при перебиранні реальностей були дочислювані й додавані до загальної суми моргеджу, були тепер відписані від тої суми моргеджу. У такий спосіб вартість кожної такої реальности булаб привернена до тої вартости, яку та реальність представляла перед замкненням і перебранням дотичної реальности.

Над цею справою вивязалась дискусія, а її вислідом було внесення контрольора Д. Капітули, поперте контрольорами О. Е. Малицьким і С. Куропасем, щоб головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу перепровадив обнижку вартости тих реальностей, яких оцінка, на думку екзекутивного комітету, не відповідає вповні теперішній вартости реальности, з тим, що всяка обнижка має бути переведена тільки з надвишки зароблених відсотків, або з „контінджент" фонду. Це внесення перейшло одноголосно.

Закупно друкарських машин. Відчитано листа від Української Пресової і Книжкової Спілки, яка повідомляє У. Н. Союз, що деякі друкарські машини, винаняті Спілкою від У. Н. Союзу, є зовсім не до вжитку, та що їх треба або направити, або заступити зовсім новими.

Гол. предсідник: Згідно з умовою, підписаною між У. Н. Союзом, а Спілкою, У. Н. Союз є обовязаний робити конечні направки машин. Коли Спілка домагається направи машин, чи заступлення старих машин новими, то це не значить, що може тут є якась вина Спілки в тім, що машини знаходяться у злім стані. Ці машини знаходились у злім стані вже тоді, коли Спілка їх винаймувала. Вони вже давно потребували направи або заміни. А тепер їх стан погіршується з кожним днем, і деякі машини стають майже неможливі до вживання. Я самий заряджував якийсь час друкарнею і знаю з власного досвіду, яких направок, або яких замін потрібно в друкарні. Там потрібно конечно нового адресаря, одного нового „лайнотайпа", нового „джабера", а крім того треба направити два „лайнотайпи" і велику друкарську машину.

У дискусії над цею справою забирають голос: Р. Смук, Г. Герман, Д. Галичин, Д. Капітула, М. Давискиба, д-р А. Т. Кібзей, А. Шумейко, О. Е. Малицький, В. Дідик, Т. Шпікула, І. Гузар, С. Слободян, І. Лисак, С. Куропась.

Опісля контрольор д-р А. Т. Кібзей ставить внесення, а попирає його контрольор О. Е. Малицький і радний А. Шумейко, щоб уповажнити головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу поробити заходи щодо купна й направи згаданих тут машин. Це внесення перейшло одноголосно.

Справа Сиротинця. Цю справу реферує гол. рек. секретар, зазначуючи, що екзекутивний комітет У. Н. Союзу, кермуючись ухвалою минулого річного засідання головного уряду, відвідав Сиротинець С.С. Василіянок у Філядельфії, Па., та засягнув інформацій щодо того, на яких умовах цей сиротинець міг би принимати дітей-сиріт Союзових членів. Здавши звіт з тих відвидин, рек. секретар відчитав опісля листи від кількох Союзових відділів, у яких члени тих відділів висказують свої думки щодо того, на які цілі повинен бути вжитий фонд Сиротинця.

Над цею справою вивязалась жива дискусія, у якій забирають слово В. Дідик, М. Давискиба, С. Слободян, І. Гузар, Д. Капітула і Р. Смук, а вислідом цеї дискусії було внесення контрольора С. Куропася, поперте радним М. Давискибою, щоб покищо не видавати остаточного рішення щодо фонду Сиротинця, а залишити розвязку цеї справи на пізніше. Це внесення перейшло одноголосно.

Підмоги на тутешні й старокраєві цілі. Рек. секретар предкладає просьби від студентів про поміч на студії, відчитуючи кожну просьбу зокрема. Ухвалюючи поміч поодиноким студентам, заявляє рек. секретар, ми мусимо мати на увазі, що цього року вплинуло просьб від студентів два рази стільки як у минулому році, а в тому самому часі народний фонд, з якого ухвалюється такі запомоги, виносить тепер меншу суму, як він виносив у минулому році.

Тоді радний В. Дідик ставить внесення, поперте радними Стефанією Паливодою і Юлією Баволяк, щоб відповідно до літ студій, активности й маєткового положення кожного студента, уділити поміч від $25 до $50, з тим, що коли з одної родини більше як одна особа внесла просьбу, тоді тільки просьба одної особи може бути узгляднена на ту квоту, яка є найвищою, а саме, $50. Для усіх аплікантів рішено призначити разом $2,065. Це внесення перейшло одноголосно. Поміч отримали такі члени-студенти: Павло Пупчик з від. 4. $35; Стефан Плаксонос з від. 7. $50; Анна Пухер з від. 7. $25; Михайло Сухиня і Андрій Петрунцьо з від. 7. по $35; Михайло Козак з від. 22. $45; Юлія Бінковська з від. 23. $35; Катерина Клос з від. 30. $35; Іван Стах з від. 31 $35; Марія Кісь з від. 45. $35, а Евген Малик також з від. 45. $40; Ольга Малевич і Мирон Шпікула з від. 53. по $40; Олександра Ликтей з від. 69. $45; Іван Білінський з від. 54. $40; Данило Таран з від. 75. $35; Іван Олексик з від. 102. $40; Павло Гуменюк з від. 147. $40; Анна Біленька з від. 151. $35; Петро Бонк з від. 157. $35; Юлія Кусей з від. 171. $40; Павло Паращак з від. 179. $50; Дмитро Цмайло з від. 188. $35; Іван Мацевка з від. 203. $40; Іван Харамбура, Михайло Дудра і Володимир Душник з від. 204. по $45; Ольга Конюх з від. 223. $25; Володимир Проць з від. 223. $35; Іван Кучірка з від. 239. $40; Йосиф Пелех з від. 259. $35; Іван Кулявець з від. 262. $35; Данило Коруна з від. 276. $35; Іван Заканич з від. 286. $35; Володимир Гущак з від. 291. $50; Петро Михальчук з від. 292. $40; Антін Оліяр з від. 296. $35; Володимир Пшик з від. 319. $35; Дмитро Слободян з від. 324. $45; Богдан Лабойко, Іван Кудлик й Катерина Хомощ з від. 338. по $35; Зиновія Скоратко з від. 358. $35; Михайло Скоробогач і Евген Пула з від. 361. по $45; Стефанія Чайка й Наталія Бревка з від. 364. по $35; Мартин Письменний з від. 370. $35; Адольф Марущак з від. 370. $40; Олекса Яремко з від. 375. $40; Андрій Фейка з від. 384. $35; Андрій Прухницький з від. 390. $40; Мирослав Кук з від. 401. $40 і Анна Оземок з від. 419. $35.

На внесення радного А. Шумейка, поперте радною Стефанією Паливодою і контрольором д-ром А. Т. Кібзеєм, ухвалено одноголосно призначити з народного фонду $200 на видавництва Обєднання англійською мовою.

Контрольор С. Куропась ставить внесення, поперте радним В. Дідиком, щоб висилувати з народного фонду $1,000 на визвольну боротьбу. Знова контрольор д-р А. Т. Кібзей ставить внесення, поперте радними М. Давискибою і І. Гузарем, щоб призначити на визвольну боротьбу $500. Перейшло внесення контрольора д-ра А. Т. Кібзея, яке отримало 10 голосів. Внесення контрольора С. Куропася отримало 5 голосів.

На внесення радного І. Лисака, поперте радними Юлією Баволяк і Т. Шпікулою, рішено одноголосно призначити $250 на Рідну Школу; по $150 на Сиротинець у Філядельфії, Па., українську вищу школу в Стемфорді, Конн. і на Лемківщину; по $100 на інвалідів, Просвіту і політичних вязнів; по $50 на національний музей у Львові і сиротам у Львові.

Контрольор О. Е. Малицький забирає слово в справі памятника Володимира Великого в культурнім городі в Клівленді, та заявляє, що хотяй У. Н. Союз призначив уже $1,250 на цей памятник, одначе тепер потрібно ще кількасот долярів, щоб викінчити будову підстави, на якій буде взноситись памятник. На внесення радної Стефанії Паливоди, поперте контрольором О. Е. Малицьким, ухвалено більшістю голосів призначити на ту ціль $250.

Видання історії України англійською мовою. Д-р Л. Мишуга заявляє, що Обєднання має уже зібрані та приготовані всі матеріяли для видання історії України англійською мовою. Отже історія є уже написана, а тепер потрібно тільки грошей на її видання. Маючи на увазі, що історія обниматиме коло 700 сторін друку, то видрукування такої книги й її оправа потягне за собою поважні видатки. У. Н. Союз причинився уже своїм щедрим датком на заплату за написання, а властиво за переклад цеї історії, а й тепер певним є, що коли У. Н. Союз не прийде з відповідною поміччю, то цеї історії не можна буде видати.

У дискусії над цею справою забирають слово С. Куропась, С. Слободян, М. Давискиба, А. Шумейко, д-р А. Т. Кібзей, Р. Смук, І. Лисак, Д. Капітула й І. Гузар, та висказуються за те, що коли У. Н. Союз має далі жертвувати поважну суму гроша на видання історії України, то краще буде, коли У. Н. Союз самий перебере на себе її видання, тимбільше, що цього року припадає 45 ліття У. Н. Союзу і з приводу цеї важної події, У. Н. Союз міг би якраз зробити нову, велику прислугу для цілої української іміграції і українського народу. З нагоди 40 ліття У. Н. Союзу ми видали ювилейну книгу У. Н. Союзу, а тепер з приводу 45 ліття ми повинні видати історію України англійською мовою, яка

З ДНЯ

ЩЕ ПРО ЄДНІСТЬ.

Президент Рузвелт недавно вислав послання до молодих демократичних клюбів, в якім сказав: „Партійна орґанізація це авто, при помочи якого мобілізований настрій Злучених Держав Америки може куди небудь дістатись. Коли шофери орґанізації розумно вибірають напрям, їзда їх буде добра і вони осягнуть ціль, до якої їдуть. Колиж вони недотепи, то орґанізація знайдеться на скалистім шляху і можливости ушкодження чи знищення складових частин є такі великі, що воля народу не знайде свого сповнення".

Далі президент твердив, що орґанізовані члени ні одної партії не годні вибрати в наступних виборах президента. Рішальний голос матимуть ті міліони американських громадян, які не є орґанізованими членами, ні Демократичної, ні Републиканської Парті, але пильно приглядаються до напрямних обох політичних партій, та в рішальнім моменті піддержуть всеціло той провід, який уважатимуть кращим.

РІЖНИЦІ В ПАРТІЇ.

Далі президент обговорював ріжниці в лоні даної партії. Він каже, що ріжниці в поглядах це природне явище. Люди дивляться на справи з ріжних боків. А чесний політик, коли має якісь вироблені переконання, навіть повинен ті свої переконання обороняти. Одначе ті ріжниці нераз доходять до таких границь, що спутують працю. Тоді треба прочистити ситуацію. І на це радить президент таке: „Коли люди ріжняться з тим напрямком, яким ступає партія, мені здається, залишається тільки два чесні виходи: вступити до тої партії, яка краще віддзеркалює їхні переконання, або підчинити свої пересуди і залишитись льояльними".

Бо коли ні одно ні друге не наступить, то в нутрі партії наступить розкол, „самогубство", говорить президент.

ІДЕОЛЬОҐІЧНА ЄДНІСТЬ.

Тими своїми словами президент підкреслив, що щоб дана партія, чи орґанізація, могла їхати, посуватись вперед, виконувати свої завдання та сповнювати свої ідеали, вона мусить бути внутрі ідеольоґічно зеднана. Ті люди, що стоять в проводі, мусять мати спільні переконання, мусять дивитись на основні справи однаково і погоджуватись засадничо з головними напрямними. Бо коли один провідник буде говорити одне, інший що інше, то або треба буде витрачувати велику скількість енерґії на безнастанні натиски, щоб бодай троха перетягнути керму на свій бік; або, коли ні один ні другий не поступиться зо своїх переконань, наступить цілковитий застій.

ОБОРОНА „МЕХАНІЧНОГО" ОБЄДНАННЯ.

Дехто далі обороняє погляд, що можна обєднати ріжні ґрупи механічно, себто вже тим, що представники ріжних ґруп і переконань зійдуться разом, та засядуть до спільного стола, чи створять якийсь спільний комітет. Такі обєднані комітети можуть успішно працювати лиш короткий час, для якихось надзвичайно важних подій, як поміч Карпатській Україні, влаштування протесту чи маніфестації, і т. п. У справах таких, як визволення нашого краю, вони, коли не обєднані ідеольоґічно й не мають однакових поглядів — таки мусять виявити свої ріжниці. Бо ті ріжниці вже є у них, у їх переконаннях. На довгу мету, в практичній роботі, вони їх здавлювати не зможуть.

ЄДНОСТИ ПОТРІБНО.

Єдности, безперечно, дуже нам потрібно. Але не механічної, лише ідеольоґічної. В нашій визвольній війні в час великої війни „ідеольоґічна балаканина" приносила велику шкоду. Міністри дебатували, балакали, ріжнились, сварились, а справа тяжко терпіла.

Та призадуймаймось над тим, чи ця балаканина не розпаношилась була якраз тому, що дані міністри не були обєднані ідеольоґічно, тільки механічно? Чи не тому, що вони не мали одних і тих самих поглядів на дані суспільні справи, а лучило їх лиш те, що були в однім кабінеті? Якби вони були мали однакові, або бодай в засаді однакові, пляни на ріжні справи, то чи булоб стільки непотрібної балаканини? І вкінці, якби ті кабінети міністрів, замісць сваритись і спинювати роботу, були усунули незгідливих міністрів, чи не булаб на тім значно зискала суспільна робота?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

САВТ БРУКЛИН, Н. Й.

Свято Шевченка.

Дня 2. квітня перший раз в історії Савт Бруклина відсвяткувало місцеве громадянство Шевченкове свято. Всі наші товариства, а це 293 від. У. Н. С. тов. Любов 111. від. Р. С., Молодечий Клюб і Сестрицтво Серця Христового взяли активну участь в самій підготовці свята, як рівнож і в святі. Вже в год. 6. вечором наша галя під церквою була заповнена по береги.

Свято відкрив глибоко обдуманою промовою шановний наш парох о. А. Лотович. В своїй промові торкнувся і останніх подій на Карпатській Україні, зазначуючи, що ці наші герої росли і ховались на творах Шевченка. Молодечий хор тутешньої нашої молоді, під умілою рукою свойого диригента п. В. Савіцького, гарно відспівав І. Воробкевича „Думи мої", А. Кошиця „Уже літ за двісті" і „Ой на горі там женці жнуть", та „Ой рано, рано". Крім того цей самий хор виконав пісні „Коваль" М. Гайворонського, „Котилася зоря" М. Лисенка, „Засяло сонце золоте" В. Недільського, „Живи Україно" М. Гайворонського і „Завіщання" М. Вербицького. Хор ще не довго існує при нашій малій церковці, але вивязався зі свойого завдання якнайкраще. Наша молода співачка п. Ірена Балук відспівала дві пісні в анґлійській мові при помочі скрипкового акомпаніяменту нашого молодого скрипака Ол. Денеґи. Деклямували твори Шевченка: В. Фікташ, В. Демидчук і п-і А. Томашевська. Найкраще випала деклямація п-і А. Томашевської „До Основяненка", яку то поему деклятаторка віддала з повним зрозумінням.

Промову про Шевченка по анґлійськи виґолосив Волод. Рибка, який знаний нашому загалові з ріжних виступів, якими він нераз проводив. Промова його опрацьована дуже гладко була дуже цікавою, особливо для молоді. Тому, що наш молодий В. Рибка по фаху маляр і працює в артистичнім відділі світової вистави, говорив він дуже цікаво про малярську працю Шевченка. Святочну промову виголосив п. Евген Ляхович. Бесідник згадав також про події на Карпатській Україні і з гордістю підніс, що коли чехи, маючи всі воєнні засоби, ганебно піддались без одного вистрілу, то українці майже голіруч боролись проти правильної мадярської армії, чим врятували добре імя і честь свого народу.

Ніяк не можна поминути мовчанкою виступу на цім святі нашого славного співака п. П. Ординського, який відспівав дві пісні, а це: Лисенка „Мені однаково" до слів Шевченка і другу, також підходячу до хвилі і настрою учасників. Виступ п. Ординського присутні нагородили рясними оплесками. На кінець ціла саля заспівала „Ще не вмерла Україна".

Дохід зі свята призначено на „Карпатську Січ" а зглядно на поміч потерпівшим в теперішній траґедії. Враження зі свята було гарне і хоч можливо матеріяльна сторона не вийшла дуже добре, то з другої сторони моральна користь величезна. Кінчаючи цей допис позволю собі висловити надію, що наша маленька громада, починаючи від цього року, буде рік-річно віддавати глибокий поклін свойому будителеві.

Марія Демидчук.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Мої враження з вистави малярської.

В „Свободі" з дня 3. квітня ц. р. в рубриці „з українського життя" згадано про виставу картин широко знаного нашого мистця п. Івана Кучмака, який взяв участь у виставі американських артистів в „Ґренд Сентрал Пелес" в Ню Йорку.

Щоби оглянути згадану виставу, вибрався я ще з одним моїм знайомим.

По заплаченню 10 центів вступу ввійшли ми до просторої виставової салі четвертого поверху „Ґренд Сентрал Пелес" і хоч це була будна днина, застали повно людей, що стояли гуртками перед картинами, оглядали, критикували, оцінювали. З трудом просмикаємось і собі, оглядаючи виставлені праці, шукаючи картин нашого земляка, які звичайно нас найбільше цікавлять! Картини всі розміщені після імени артистів, поазбучно. Нарешті добиваємось до букви К. і вже здалека бачимо, великий гурт людей перед образом. Було нам як українцям приємно ствердити, що це гляділи десятки очей на праці п. Кучмака. Між гуртом перед згаданими картинами помічаємо ще двох наших громадян, які з захопленням подивляють твори нашого мистця, що представляють зиму і літо. Дивишся на ті картини і відчуваєш мимоволі, що це не малюнки, а жива українська природа перед очима.

Перша картина, зима, представляє закрут маленької подільської річки, замерзлої, покритої снігом, що місцями продирається крізь лід. Через річну кинена кладочка, а білі берези, мов сторожі, стоять на березі і кидають довгу синяву тінь, а ген далеко здається цілими милями сніжна далека даль. Майстерно віддана там перспектива, і вірно переданий глибокий сніг, на якім синіми дугами грають довгі тіни і ясні-блискучі соняшні світла. Скільки споминів з рідного краю навіває ось така картина!

Друга картина це літо під назвою „Рефлексії". Чудовий вид річки, знова нашої, дарма, що змальована десь в околицях міста Гудсону (як казав артист). Дивишся, так і хочеться піти берегом понад річку та сісти коло хлопчини, що сидить на березі і рибку ловить. Так знаменито передав артист перспективу! А вода! Скільки краси в ній! Дерева, беріг, небо так натурально відбиваються в воді, що відчуваєш глибину річки. Кругом гаряча літня днина, повно сонця і приємний холодок в тіни дерев. Стоїмо довго і дивимось і мило нам чути як чужинці довкола нас не жалують слів похвал для картин нашого артиста.

Шкода тільки, що лише дві картини дав наш артист на виставу! Сподіваємось, що п. Кучмак в короткому часі дасть свою власну виставу з своїх праць, особливо з тих, що звязані з визвольними змаганнями, які віддавна стоять попід стінами в його студії, не горорячи вже про ново-початі праці-студії над картинами з теперішних геройських боїв у Карпатах.

На добро українського мистецтва тут на еміґрації хочу додати: Чи не варто мати постійну орґанізацію наших мистців, яка влаштовувалаб свої власні вистави і тим самим давала нашому громадянству змогу ближче запізнаватися з нашим мистецтвом.

Маю надію, що широкі кола нашого громадянства радо пішлиб мистцям на зустріч і знайшлисяб у нас і такі, що закупилиб твори.

М. Новак.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ІМІҐРАНТКА ДО ІМІҐРАНТІВ ПРО ОСТАННІ БОЛІ.

Громадяни Осип і Анастасія Кочани з Джолієт, Ілинойс, надіслали нам листа, якого одержали від одної заслуженої нашої суспільної діячки, що живе на іміґрації в Празі. З цього листа подаємо таке:

„Мав би це бути великодній лист із радісними побажаннями у привітами, та доля нанесла нам такий страшний удар, що не піднімається рука писати, взагалі. Але я знаю, як Ви чекаєте на кожну вістку від тих, що стоять ближче до катастрофи.

„Всі ми дивились на те єдине віконце, що відчинилось і впустило в нашу темну неволю промінчик сонця. Очі всіх, і серця всіх були там, при маленькій і молодій нашій державі. І серце тугло з жалю, а розумом тяжко було збагнути, що рівно через 24 годин після відкриття першого сойму — нічого вже нема... А пізніше, з якими муками ловили ми кожну вістку, що була одна жахливіша другої! Попередній і цей тиждень минули як якийсь шалений, грізний сон. Ті пластуни, що ще ми з ними недавно бували в мандрівках, усміхнені їх обличчя, молоді очі, які так добре памятаємо — загинули тяжкою смертю від розстрілу, повішення, замучення... Їхні молоденькі жінки і дітки лишилися без помочі, без даху, без землі під ногами, а з серцями, повними жаху й болю. Сотні, чи і тисячі полягли в славній боротьбі. Тисячі з дрібними діточками пішли на еміґрацію, лишивши все добре, абсолютно все в дома.

„Партизанська боротьба в горах триває ще далі. Крути повторюються стократ. Рідні гори обливаються рідною кровю й засипані трупами рідних синів.

„Одну чи не найтраґічнішу сторінку творить доля давніх еміґрантів, що відси поїхали на Карпатську Україну. За часів самостійности боролися на три фронти, попали на чужину з ранами, зі знищеним здоровлям... Тут жили в біді, понабирались сухіт, боролись з еміґрантщиною. А покликав рідний голос, поїхали на рідну землю, що ось стала вільною і покликали вірних синів на службу нації. Наприклад мої знайомі випродали тут свої останні злидені речі, позичили ще трохи грошей, щоб скорше виїхати і працювати в рідних установах. Жінка і дитинка туберкульозні. Тепер чоловік загинув, а мати і дитина? Виїхали серед страшного страхіття, а ту що їх чекає? Майже голодна смерть! Таких еміґрантів багато. Але значно більше їх ще в дорозі, в Румунії, Юґославії, Німеччині.

„Є тут море людського терпіння і нема змоги його зменшити! Правда, де можемо, там помагаємо, чи пожертвами чи натурою. Я якраз запропонувала двом студенткам, щоб жили в мене, бо їх родичі невідомо де, а дівчата опинилися просто на вулиці... Чимало такої молоді є тепер у Празі. Наш Жіночий Союз видає щодня дарові обіди, але й це дуже мало, бо товариство не має багато засобів.

„Тепер розмножує на машині заклик до цивілізованого жіноцтва в справі хоч моральної помочі жінкам і дітям нашим, які мусять сидіти по таборах і яким бракує абсолютно всього. Між жіноцтвом чужим є багато впливових прихильниць наших, які можуть вплинути на свої урядові кола, щоб хоч наші жінки і діти мали певні пільги підчас евакуацій. Не сміємо мовчать про наше ґоре, бо воно таке велике, що словами його не опишеш.

„Це страшне нещастя так цілком нас захопило, що всі особисті справи ніби зникли".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Жертвам мадярського дикунства.

Братство св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. С. на своїх зборах 15 квітня ц. р. ухвалило з каси $25. Крім того члени доложили від себе $19.50. Разом $44.50 переслано через Обєднання на призначену ціль. Зложили по $1: М. Косоноцький, Н. Пігура, М. Баран, Л. Кулич, В. Ґіль, С. Ґріща, А. Борик, Г. Шустикевич, С. Сайчук, Н. Заяць, П. Козачок, А. Мазур, А. Корнило, С. Василюк, В. Маланяк, П. Світніцький, О. Яцків, Н.Н.; по 50 ц.: М. Сайчук, Парася Осміловська, Я. Осміловський.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

На Культурний Город.

З нагоди 63-літньої річниці уродин пані Юлії Волосецької, її родина і знакомі влаштували їй несподівану забаву, на яку прибуло чимало гостей. Серед забави гості виголошували желання і привіти, а також забрав голос п. І. Тремблюк і піддав думку, щоб з тої нагоди перевести збірку на якусь корисну народну ціль. За збіркою пішли С. Морозович і пані Ґабрівська. Зложили по $1: Т. Мураль, Я. Колодій, І. Тремблюк, В. Репужинський, А. Бонась; по 50 ц.: пані Ґабрівська, С. Морозович, пані Маринчак, С. Сич, пані Рісія. Дрібними $2.85. Разом $10.35, які призначено на культурний Город в Клівленді.

С. Морозович, К. Ґабрівська.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Жертвам мадярського дикунства.

Д-р Степан і Ольга Суковаченки переслали через Обєднання $10 на ранених і полонених з Карпатської України.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертвам мадярського дикунства.

Отець Д. Профета переслав через Обєднання $15.16 на ранених і полонених з Карпатської України. Ці гроші прийшли зо збірок: в церкві, підчас Служби Божої $7.86 і $7.30 з продажі значків під церквою, переведеної п. В. Найданом.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На жертви мадярських дикунств.

Посилаю $5 на січовиків Карпатської України, котрі потерпіли від мадярських звірів.

Іван Корбило.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертвам Карпатської України.

Гром. Микола Кривий, член від. 204 У. Н. Союзу, переслав через Обєднання $5 на ранених і полонених з Карпатської України. Михайло Олійник, теж член згаданого відділу зложив $1 на видання в англійській мові історії україни.

М. Близнак, секр.

БРУКЛИН, Н. Й.

На Рідну Школу.

Пані Марія Демидчук передала через Обєднання $15 на Рідну Школу. В тій суми містяться зібрані підчас Великодня коло церкви св. Миколая в Брукліні $14, і $1 від п. Н. Гладуна з Ню Йорку, з нагоди ювилею тов. Любов, в. У. Р. С., на Савт Брукліні.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На жертви мадярського дикунства.

Народний Дім укр. амер. громадян переслав через Обєднання $25 на ранених і утікачів з Карпатської України.

Степан Ґнира, голова, М. Кричковський, секр., І. Білобрам, касієр.

САВАНА, ДЖОРДЖІЯ.

Жертвам Карпатської України

Посилаю від себе $10 на поміч раненим з Карпатської України.

Василь Нагай.

НЕ ВЗЯВ ЗО СОБОЮ

Альбанський король Зоґ, утікаючи перед італійською інвазією, лишив у своїй палаті в Тірані улюбленого супа (стервяка). Італійські жовніри знайшли його в городі палати з двома медведями,

НА ЛІТЕРАТУРНІ ТЕМИ

(УПС. Р.) Римський тижневик літератури й мистецтва „Меридіано ді Рома" ч. II., з дня 19. III. 1939, містить статтю проф. Люїджі Сальвіні п. з. „Одна українська антольогія", видану „Українським Словом" в Парижі 1938 р., зі вступним начерком літературних та політичних напрямків українських письменників з гурту Хвильового. Подаємо авторову оцінку згаданої антольогії.

„...добір творів, поміщених в тій антольогії робить якнайкраще враження: „Іван Босий" (Підмогильного) — це оповідання трохи на старий лад, але непозбавлений драматичної сили у тугости, головно в останніх сторінках. Його вже було перекладено в („Іль Джорнале ді Політіка е ді Летература", 1938 р., ч. 1. і 2). В оповіданні „Тварина" Слісаренко виявляється досить слабим реалістом, що це кохається в романтизмі. Кінцеве оповідання навчальне та моралізуюче, відповідно до давньої моди. Але є там і такі малюнки, що нагадують другого (й кращого) Слісаренка: дика боротьба між псом і людиною, голод. Вкінці деякі особливості нагадують, що автор початково був поетом.

Хвильовий заступлений тут прегарною сатирою на совєтське життя, дуже відомим „Іван Івановичем". Герої оповідання... вже знані і нам (з перекладу в „Рассенья Італіяна" — серпень, 1939 р. Переклад помістили відтак численні часописі). З естетичної точки погляду і в Хвильового знайшлися праці більш репрезентативні і конструктивні від цієї злідливої сатири, залежи скритої стилем оповідання на англійський лад але з перевагою Свіфта й Текерея над Дікенсом). Алеж це сторінки, що осуджують червоне лицемірство краще за всякі засвідчення та сухі документації, і їх перечитується все з приємністю. Кундзіч зі своєю „Романтичною виляскою" і Досвітній з „Нас було троє", заступлені літературними виїмками, що найбільше відповідають їхньому правдивому обличчю, і що являються найбільш репрезентативними для їхньої творчости. Косинка в своїй „Темній ночі" дає блискучий зразок свойого прозового лиризму, на близькому для нього тлі повстань й підступного степу. Журнал „Августеа" (з 15-го жовтня 1937 р.) вже вмістив був оповідання Косинки п. з. „Десять" в перекладі Сальвіні — прим. УПС. Р.).

Слідують найкращі сторінки з „Чотирьох шабель" Юрія Яновського, вже не в пробідженій і напненій ліричній атмосфері, над якою зависає смерть, але з широкими описами старої епопеї, де смерть і бравура являться товаришами чину, з ритмічним чергуванням подій героїв та мас навкруги чотирьох очайдушних протагоністів.

„Ця антольогія — підсумовує автор рецензії — не могла мати кращого закінчення. І ми можемо тільки висловити побажання, щоб якнайскорше Італія могла пізнати й інші зразки з тих письменників, що їх твори були тут заступлені".

„Вона — земля" Стефаника в перекладі на італійську мову.

Римський двотижневик „Августеа" ч. 9. з дня 15. березня 1939 р. містить цим разом ще один переклад проф. Сальвіні, „Вона — земля", Стефаника, що по італійськи звучить „Лей — ля терра". Цей дуже гарний переклад знаменний тим, що його солідно опрацьований стиль та добір слів дуже вірно віддають зміст і стиль нашого славного письменника.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На поміч Героям, раненим Січовикам.

З рамені ОДВУ ч. 9 при співучасти цілої громади, ми приготовляли величавий обід на 26. березня ц. р., а увесь дохід був призначений на закупно літака для Карпатської Січи.

Та протягом двох тижнів надлетіла до нас вістка: мадярські гуни нападають на Карпатську Україну! І нами приготовлюваний обід на 26. березня ц. р. перемінюється в жалібний, смутний день.

Але велика трагедія не заломила наших громадян. Вони явились громадно. Гості засіли до столів. Голова Комітету, Г. Туркевич відкрив обід, і пояснив в чім справа. Трагедія на Карпатській Україні перемінила наші пляни і прихід з обіду піде на поміч раненим Січовикам. Потім передав дальше ведення тостмайстрові, п. Р. Пристаєві. — Р. Пристай, покликав о. М. Кузіва, який виголосив патріотичну одноголинну промову. Згадуючи про світові потуги, які приготовляються до боротьби за свої інтереси, бесідник сказав, що цілий світ стоїть на передодні загальної війни.

І знов наш нарід переживає страшний біль. Отже, що ми маємо робити в цих трагічних часах? Слухати Українського Проводу, який вірить у свої власні сили.

Ми мусимо задержати послух, дисципліну й солідарність. Помогти матеріяльно і морально нашим братам на визвольним шляху. Задержати холоднокровність в таких моментах як тепер.

Дальше покликано до слова гром. В. Прибила, який виказав надію, що ворогам не поборти український нарід, що хоч пережив сотки літ в неволі, а не подавсь. По тім він закликав зложити жертви на поміч раненим. Зложили: о. М. Кузів $2; по $1: В. Прибила, С. Козуб, М. і Ю. Співак з Фултон, Н. Й., Г. Туркевич; по 50 ц.: Д. Кріль, М. Ліщинський, М. Масляк, М. Корній, Й. Бойко, М. Мерва, В. Корняк, М. Гусак; решта дрібними. Разом зібрано $19.75. Анастасія Дембіцька, голова Орг. Жіночої Громади зложила від жінок $5. Разом $24.75.

Дальше тостмайстер покликав до слова гром. М. Співака з Фултон, Н. Й., який закликав присутніх, щоби державжались кличів народу, творити силу, й помагати всіма способами нашим братам в рідному краю.

Забирали слово теж гром. А. Фішер й інші представники місцевих організацій.

Членкиня ОДВУ, пані А. Костів, яка зайнялась приготуванням цього обіду, разом з п. Захарків, А. Шмоколюк і іншими, сказала, що вона вдоволена тим, що може працювати для народньої справи, і що українська ідея, без огляду на перешкоди, зближається до здійснення.

Обід випав надзвичайно добре. До цього причинилась багато пані А. Дембіцька, пані Костів і пані А. Фішер, чи то продажею тикетів, чи приготуванням обіду для сотки людей.

До обслуги гостей був тимчасовий комітет У. Ч. Хреста, який організує панна Т. Дембіцька з молодих дівчат.

Обід закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

На просьбу екзекутиви ОДВУ ч. 9., о. М. Кузів завізвав парохіян в церкві в часі Воскресення Христового, щоби зложили жертви на ранених Січовиків.

Збіркою занялись члени екзекутиви ОДВУ: І. Пігуляк, В. Прибила, Г. Туркевич, М. Клюсик, Л. Кіт, Р. Пристай, М. Гусак. Зібрано $25.50.

Дохід з обіду був $33; збірка підчас обіду принесла $24.75; збірка коло церкви на Великдень $25.50. Разом зібрано $83.25.

Г. Туркевич.

Відомі українські артисти Микола Карлаш і Михайло Швець у фільмі „Запорожець за Дунаєм".

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У суботу, 22. квітня 1939., пимер у Джерзі Сиռі, Ню Джерзі, довголітній член Братства св. Петра й Павла, відділу 257. У. Н. Союзу,

ВАСИЛЬ ФУРКА.

Покійний походив зо села Руски, повіт Перемишляни, Галичина, де родився 20. грудня 1882. року. Мав при смерті 56 літ. До У. Н. Союзу приступив у 1927. році.

Полишив він вдовою жену Марію.

Похорон відбудеться в середу, 26. квітня, в 8:45 год. рано, з дому жалоби, 246 Ґров Стріт у Джерзі Сиռі, до української греко-католицької церкви св. Петра й Павла, де в 9:30 год. рано відправиться богослуження. Потім похорон піде на цвинтар Голі Нейм.

Братство св. Петра й Павла рішило взяти в похороні гремілльну участь.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

На поміч раненим Січовикам.

В неділю 16 квітня в місцевій укр. прав. церкві священик заявив, що по Службі Божій при дверах будуть стояти молоді членкиці Червоного Хреста і чіпляти ґудзики, та збирати при тім жертви на ранених і калік з боїв за волю Карпатської України. Священик закликав людей зложити щедрі жертви, бо ці жертви під цю пору дуже потрібні. Збіркою занялись: Ольга Басій, Софія Спурза, і Евгенія Паламар. Збірка принесла $9.80.

В той сам день церковні урядники влаштовували спільне свячене в гали У. Н. Дому. Отець І. Шнурер попросив громадян, щоб зійшлися на галю. Таке свячене наша громада влаштовувала перший раз. Прийшло відповідне число людей, а отець парох поблагословивши те, що було на столах, виголосив горячу промову, в якій згадав про недавні ще часи, коли українські громадяни збирались були в тій самій гали, щоб висловити свої домагання самостійної Карпатської України, а тепер зо смутком стверджують, що вороги не дали тій маленькій Карпатській Україні жити самостійним життям. Далі промовляли: Т. Стриєк, Н. Паламар, Л. Спурза, М. Рапач, І. Кравецький. Всі вони з жалем говорили про те, що сталось на Карпатській Україні. При тім закликали приявних не опускати рук до праці, не тратити надії, бо воля може щераз заблиснути для українського народу і то на всіх його землях. Гром. М. Рапач закликав приявних родичів, щоб вони освідомляли в українських справах своїх дітей, та лишали на своє місце борців за українську справу. Відтак переведено збірку на поміч карпатським січовикам. Зложили по $1: о. І. Шнурер, Т. Стриєк, М. Рапач, І. Кравецький, М. Бондик, М. Скасків; по 50 ц.: М. Русин, І. Погорецький, Д. Поцентелюк, А. Поступак, В. Петрашек, Н. Паламар; дрібними жервами $4.20. Разом $13.20. Збіркою занялися: Марія Русин, Михайлина Паламар. З тими грішми, що зібрано під церквою разом було $23, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Н. Паламар.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На народні цілі.

Союз Українок Америки, від. 36, на Савт Сайді, на своїх місячних зборах рішив з нагоди Рідзвяних Свят зібрати дещо грошей на народні цілі, а саме на Карпатську Україну і Рідну Школу. Приявні на зборах рішили вiасиґнувати з каси відділу $50. Крім того членкиці зложили від себе $15.50. Разом $65.50, які вислано через Обєднання з призначенням: $50 на ранених і утікачів з Карпатської України, а $15.50 на Рідну Школу.

Зложили по $1: А. Брудна, М. Максімюк, К. Охраник, М. Зельська, А. Ментус, А. Демко, А. Пухальська, П. Гладка, М. Огниста, К. Савчин, М. Ґіжовська, О. Кріль; по 50 ц.: С. Подоляк, В. Ларсон, К. Ґінсорська, А. Бардущук, М. Похалюк; по 25 ц.: Ю. Волянська, А. Грицук, М. Лесь, К. Мантузяк.

Вікторія Ларсон, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Коляда на Карпатську Україну.

Колядували односельчани села Завадка Риманівська: Т. Шмайдей, Ст. Шимон, В. Челак, В. Холяк, М. Німець, Т. Заканич, М. Ґрешко, Т. Барна, Г. Пирен.

Зложили: От. Кицей $4; по $2 В. Челак, П. Німець, Л. Балушанський; по $1: В. Хомяк, Е. Присазнюк, М. Челак, Т. Тизьо, С. Фрич, А. Світлик, Т. Заканич, М. Кавочка, Т. Хомяк, І. Старанка, М. Ґрешко, Д. Кицей, К. Барна, Ст. Шимон, Т. Шмайдей, Й. Славський, Д. Вархол, Т. Завіський, М. Баран, Т. Фрич, С. Кицей, П. Линьо, М. Красецький, Г. Пирен, І. Фрич, А. Тинецький, М. Янощак, П. Бубель, М. Мурашко, В. Чорний; по 50 ц.: М. Німець, Т. Барна, В. Маланяк, І. Підгорецький, С. Челак, Т. Кобела. Разом $43, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Степан Шимон.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(91)

З нудною повільністю пробивались Тарзан і Геркуф попід воду в напрямку кімнати, в якій очікувала смерти Гелена. Здавалось, що вони ніколи крізь ту воду не дібються до цілі. Вони подобали на фільму, що поволи крутиться. Крок, за кроком, крок за кроком. Не можна ні підбігти, ні скочити вперед, чи на бік. Все поволі, немов у тяжкому сні.

Тарзан дивився довкруги і обсервував все, що перейшло попри нього. В тому озері жили велитенські риби, які навіть мали кровожадний вигляд. Ану, що сталося, якби вони заатакували їх, думав собі Тарзан. Він вмів боротись з лісовими звірами, а також з крокодилями. Але тих риб, та ще й у тім отяжлім одностраю, він не був би в силі поборювати.

А Гелена в німій резиґнації очікувала смерти. Коли вона завважила, що вода, яка наплилала до кімнати струмочком, нікуди не відходила, тільки чимраз більше зростала, вона знала, що її чекає. Та що було робити? Довкруги були стіни, а отвір у верху також закритий. Поверху плила вода. Вода підступала все вище і вище. Скоро вона добереться до голови.

Гелена в тім розпучливім положенні завважила драбину, що вела до закритої стелі. Вона бачила, що на довго це не поможе, бо вода дістане її і там. Та всетаки вона почала вспинатись по драбині все вище і вище, аж доки не тронула головою стелі. „А тепер далі нема де", подумала вона. Ось тут, в тій позиції мала невмолима смерть зложити на ній смертний поцілунок.

ПОСАДНИК, ЩО ПРОКОВТУЄ РИБИ.

У бельґійському містечку Крамон є дивний звичай, що нововибраний посадник мусить випити келих води з живими рибами. Цей звичай, що його зберігають від століть, походить з того часу, коли громадяни Крамон підчас облоги мусіли пити воду з рибного ставу. Так посадникові пригадують його обовязок засобити місто у свіжу воду.